

Juhend
immigrantidele
HÄMEENLINNA

Selles juhendis tutvustatakse Hämeenlinna linna teenuseid ja antakse immigrandidele nõu, kuidas pärast Soome elama asumist paremini hakkama saada. Siit leiad teavet elamisõiguse registreerimise, elamise ja eluaseme, keeleõppe ja avalike teenuste kohta, samuti vajalikud kontaktandmed.

Juhend on kokku pandud Häme Kutsekõrgkooli üliõpilaste koostatud immigrandidele mõeldud juhendi alusel ja seda on täiendatud Immigratsiooniinfo projekti (ESR) raames. Abimaterjalina on kasutatud teiste linnade, siseministeeriumi ja tööministeeriumi koostatud juhendeid immigrandidele, Hämeenlinna linna teenuste juhendit ja internetimaterjale.

Juhendi eesmärk on parandada teabe kättesaadavust Hämeenlinna elama asuvalte immigrandidele ja abistada linnaametnike klientide nõustamisel.

Juhendi leiab elektroonilisel kujul Hämeenlinna linna kodulehelt www.hameenlinna.fi, kust selle saab ka välja printida.

Sisukord

1. TERE TULEMAST HÄMEENLINNA!	6
1.1. Juhendamis- ja nõustamisteenused	7
1.2. Pagulaste vastuvõtt	8
2. SOOME ELAMA ASUMINE – millest alustada	10
2.1. Soome elamisluba ja viisa	10
2.2. Kindlustus	11
2.3. Registreerimine. Meelespea	12
2.3.1. Magistraat	12
2.3.2. Rahvapensioniamet (Kela)	12
2.3.3. Maksuamet	12
2.3.4. Töö- ja ettevõtlusteenused	13
2.3.5. Pangakonto avamine	13
2.4. Sõidukite toomine Soome ümberasumisel	13
2.5. Välismaa juhiluba	15
2.6. Ühissõidukid	16
3. ELUASE JA ELAMINE	18
3.1. Korterid leidmine	18
3.2. Elamisega seotud teavet ja nõuandeid	19
4. SOOME KEELE ÕPPIMINE	22
4.1. Tööjõupoliitiline koolitus (päevane õpe, umbes 8 tundi päevas)	22
4.2. Vanajavesi rahvaulikool (tasulised õhtused kursused, umbes 2 tundi nädalas)	22
4.3. Soome keele ringid (tasuta, eelregistreerimine ei ole vajalik)	22
4.4. Iseseisev õppimine	23
5. TÖÖ OTSIMINE, TÖÖTAMINE JA TÖÖTUS	24
5.1. Töö otsimine	24
5.2. Töötamine	25
5.3. Töötus	25
5.4. Välismaalaste maksustamine	26
5.5. Ettevõtlusnõustamine	26
6. DIPLOMIÕPE JA VÄLISRIIGIS OMANDATUD DIPLOMI KÕRVUTAMINE	27
6.1. Soome haridussüsteem	27
6.2. Hämeenlinna õppeasutused	28
6.3. Välisriigis omandatud hariduse kõrvutamine	30
6.4. Üldkeeleeksami sooritamine	30
7. AVALIKUD TEENUSED	32
7.1. Tervishoid	32
7.1.1. Esmaabi ja kiireloomuline arstiabi	32
7.1.2. Tervisekeskused	33
7.1.3. Hambakliinikud	35
7.1.4. Nõuandlad	36
7.1.5. Noorte tervisenõustamispunkt	36
7.1.6. Koolitervishoid	36
7.1.7. Töötervishoid	36

7.1.8. Patsiendivolinik	36
7.2. Sotsiaalteenused	36
7.2.1. Täiskasvanutele suunatud sotsiaaltöö	36
7.2.2. Lastekaitse	37
7.2.3. Perenõuandla	37
7.2.4. Pereasjade amet	37
7.2.5. Teenused puuetega inimestele	37
7.2.6. Teenused eakatele	37
7.2.7. Sotsiaalvolinik	38
7.3. Lapsed ja noored	38
7.3.1. Laste päevahoid	38
7.3.2. Avatud lastepäevakodud ja ringid	39
7.3.3. Põhikool	40
7.3.4. Teenused noortele	41
7.4. Liikumine ja sport	41
8. MITMEKULTUURLINE TEGEVUS	43
8.1. Hämeenlinna mitmekultuuriline töö	43
8.2. Eeslinnakeskused	43
8.3. Mitmekultuuriline keskus Kaarisilta, Hämeenlinna piirkonna ühing Setlementti	43
8.4. Raamatukogud	44
9. USUND	45
9.1. Hämeenlinna-Vanaja Evangeelne Luterlik kogudus	45
9.2. Hämeenlinna Õigeusu kogudus	45
9.3. Tampere katoliku kirik, Püha Risti kogudus	46
9.4. Hämeenlinna Vabakogudus	46
9.5. Hämeenlinna Nelipühilaste kogudus Saalem	46
9.6. Hämeenlinna Adventistide kogudus	46
9.7. Islam	47
9.8. Budism	47
10. RAHVAPENSIONIAMET (KELA)	48
10.1. Näiteid Kela hüvitiste kohta	48
10.2. Kela üleriigilised teenindusnumbrid	49
11. ABI KRIISIOLUKORDEDES	50
11.1. Esmaabi ja hädaolukorrad	50
11.2. Vaimne tervis	50
11.3. Tugiteenused sõltuvushäiretega inimestele	50
11.4. „Living room“	50
11.5. Majandus- ja võlanõustamine	50
11.6. Õigusabibüroo	51
11.7. Kuriteoohvrite valveteenistus	51
11.8. Surmajuhtumid	51
12. TEISI TEENUSEID	52
12.1. Taaskasutus	52
12.2. Loomaarst	52
12.3. Apteegid	52

12.4. Suulised ja kirjalikud tõlked	53
13. ÜLDTEAVE	54
13.1. Välismaalaste hääleõigus Soomes	54
13.2. Soome kodakondsuse taotlemine	55
13.3. Välismaalaste kaitsevääkohustus Soomes	55
13.4. Liikumine looduses ja igapäheõigus	55
13.5. Sooline võrdõiguslikkus, võrdne kohtlemine ja diskrimineerimine	57
14. RIIKLIKKE TEENUSEID IMMIGRANTIDELE	57
14.1. Immigratsiooniamet	57
14.2. Infopank	57
14.3. In To Finland, Coming to work in Finland	57
14.4. Kuriteoohvrite valveteenistus (RIKU)	57
14.5. Finfo	58
14.6. Väestöliitto (Rahvastikuliidu) Mitmekultuuriline Oskusteabekeskus	58
14.7. Pagulaste nõustamiskeskus Pakolaisneuvonta ry	59
14.8. Mitmekultuuriline Naisteabikeskus Monika	59
14.9. Rahvusvaheline kunstikeskus Kassandra	59
LISA 1. Töötaja Soome elama asumine ELi riigist	61
LISA 2. Töötaja pereliikme* Soome elama asumine ELi riigist	63
LISA 3. Töötaja Soome elama asumine kolmandatest riikidest väljastpoolt ELi	65
LISA 4. Töötaja pereliikme* Soome elama asumine kolmandatest riikidest väljastpoolt ELi	68
Lisa 5. KUI TULED VÄLISMAALT HÄMEENLINNA ELAMA. Meelespea	
Lisa 6. Hämeenlinna linnaplaan	74

1. TERE TULEMAST HÄMEENLINNA!

Hämeenlinna on rajatud 1639. aastal ja see on Lõuna-Soome lääni keskus.

Elanike arv: 67 662 (31.12.2017)

Pindala (veekogudeta): 1785,83 km²

Linnapiiri pikkus: 455 km

Hämeenlinna on looduslähedane ja turvaline linn. Selle ajalugu ulatub tagasi kaugele keskaega ja seetõttu leidub Hämeenlinna ümbruses mitme kindluse varemeid, nende hulgas Häme kindlus (soome keeles Hämeen linna), mis rajati 13.–14. sajandil. 19. sajandil kujunes Hämeenlinna linnast militaar-, administratiiv- ja koolituskeskus. Linn paikneb soodsas asukohas ajaloolise Häme Härkatie (tõlkes Härjatee, ajalooline tee Hämeenlinnast Turusse), kiirtee, raudtee ja Vanajavesi veetee ääres. Linna asukoht on väga hea ka teiste Lõuna-Soome suuremate linnade, nagu Lahti, Turu, Tampere ja Helsingi suhtes. Hämeenlinna linna koosseisu kuuluvad ka Hauho, Kalvola, Lammi, Tuulos ja Renko.

2017. aastal elas Hämeenlinnas 3 345 inimest, kelle emakeel ei olnud soome või rootsi keel. Linna elama asunud immigrandid esindavad paljusid erinevaid keeli ja kultuure.

Hämeenlinna on vana linn ja seetõttu on siin mitmekülgne majandusstruktuur. Suurimad tööandjad on riik ja avalik-õiguslikud asutused, masina- ja metallitööstus, põllumajandus, kaubandus ja ehitus. Linna juhivad linnapea, linnavalitsus ja linnavolikogu.

Linna tuntumad vaatamisväärsused on Häme kindlus, Soome Suurtükimuseum, Vanglamuseum, Hämeenlinna kunstimuseum, Aulanko metsapark, Hämeenlinna kirik, Vanaja kirik, Hattelema vallseljak (Hattelmalanharju), Sibeliuse sünnikodu, Palanderi kodumuseum, Vanaja kindlus ja Ahvenisto ringrada. Siin toimuvatest üritustest ja sündmustest on kuulsaimad Ämyrock, Wanaja Festival, stand-up-komöödiafestival „Tomaatteja! Tomaatteja!“ („Tomateid! Tomateid!“), Hämeenlinna lastefestival „Hippalot“ ja maakonna suvelõpumus „Elomessut“.

Tere tulemast Hämeenlinna!

Linna üldised kontaktandmed

Raekoda

Raatihuoneenkatu 9–11

13101 Hämeenlinna

• **036 211**

• **www.hameenlinna.fi**

hameenlinnan.kaupunki@hameenlinna.fi

Töötajate e-posti aadressid on kujul eesnimi.perekonnanimi@hameenlinna.fi

1.1. Juhendamis- ja nõustamisteenused

Hämeenlinnas on mitu teeninduspunkti, kust saab teavet linna pakutavate teenuste kohta, samuti taotluste blankette ja voldikuid. Vajadusel aitavad taotlusi täita teeninduspunktide töötajad.

Teeninduspunktides pakutavad tähtsamad teenused

- Info ja nõuanded linna teenuste ja linnas elamise kohta
- Linnale kuuluvate ruumide üürimine
- Piirkonda tutvustavad voldikud ja plaanid
- Linnale esitatavate dokumentide ja taotluste sisseandmine
- Kanta-Hämeenlinna kalapüügiload ja paadikohtade broneerimine
- Linna kassateenused (linna, veeteenuse ehk Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy ja tervishoiuettevõtte Hämeenlinna Terveyspalvelut arvete tasumine ilma teenustasuta)
- Koopiate tegemine
- Kaks arvutit tasuta kasutamiseks ja WiFi-ühendus
- Linna ametlik teadetetahvel

Kastelli teeninduspunkt

Palokunnankatu 16

• **036 213 370**

Faks 036 213 374

Avatud tööpäevadel kl 9.00–16.00

Immigratsiooniinfo

Palokunnankatu 16

Juhtnõre ja nõuandeid
immigratsiooniküsimustes

E kl 13.30–16.30, K–N 13.00 – 15.30

• **050 304 5472**

maahanmuuttoinfo@hameenlinna.fi

Nõustab ja juhendab Hämeenlinnas kõiki immigrante, linnaelanikke, ettevõtteid ja ametnikke immigratsiooniga seotud küsimustes.

Hauho teeninduspunkt

Punnanmäentie 18, 14700 Hauho
(Hauho raamatukogu)

Avatud E–K kl 12.00–19.00,

N–R kl 10.00–16.00 ja L

kl 10.00–15.00

• **036 212 039**

Rengo teeninduspunkt

Rengonraitti 7, 14300 Renko

(Rengo raamatukogu)

Avatud E–K kl 12.00–19.00, N–R kl
10.00–16.00

• **036 212 038**

Kalvola teeninduspunkt

Hollaajantie 3, 14500 Iittala

(Kalvola raamatukogu)

Avatud E–K kell 12.00–19.00,

N–R kl 10.00–16.00, L kl 10.00–15.00

• **036 212 032**

Lammi teeninduspunkt

Linjatie 4, 16900 Lammi

(Lammi raamatukogu)

Avatud E–N kl 10.00–19.00,

R kl 10.00–16.00,

L kl 10.00–15.00

• **036 213 641, 036 212 034**

Tuulokse teeninduspunkt

Pannujärventie 10, 14820 Tuulos

(Tuulokse raamatukogu)

Avatud E–K kl 12.00–19.00,

N–R kl 10.00–16.00.

• **036 211, 036 212 030**

Hämeenlinna turismiinfo

Palokunnankatu 16
Jagab teavet Hämeenlinna piirkonna vaatamisväärsuste, toitlustusteenuste, majutuskohtade ja sündmuste kohta.

Soome kaardid ja voldikud

• **036 213 373**

tourist.info@hameenlinna.fi

• **www.visithameenlinna.fi**

Avatud E–R kl 9.00–16.00

Kui helistad väljastpoolt Soomet, on suunanumber +358, pärast seda tuleb jätta telefoninumbri esimene 0 valimata.

Näiteks: 036 211 -> +3583 6211

1.2. Pagulaste vastuvõtt

Pakutakse teenuseid immigratidele, kvoodipagulastele, elamisloa saanud varjupaigataotlejatele ja tagasipöörduvatele ingerlastele ning tehakse lõimumiskoostööd töö- ja ettevõtlusbürooga, koolide, politsei ja kolmanda sektoriga. Aitab uude ühiskonda sisse elada ning toetab psüühilist ja sotsiaalselt toimetulekut.

Pagulaste vastuvõtt

Kastelli, Palokunnankatu 16

• **036 212 556**

• **www.hameenlinna.fi/**

Maahanmuutto/

RIIGIPÜHAD

01.01.	uusaasta
06.01.	kolmekuningapäev
Märtsis-aprillis	suur reede ja lihavõttepühad
01.05.	kevadpüha
Mai	taevaminemispüha ja nelipühad
20. ja 26. juuni vahele	
jääv laupäev	jaanipäev
31.10.–6.11. vahele	
jääv laupäev	pühakutepäev
06.12.	iseseisvuspäev
24.–25.12.	jõululaupäev ja esimene jõulupüha
26.12.	teine jõulupüha

Soomes alustatakse traditsiooniliselt pühade tähistamist selle eelõhtul ehk pühadelaupäeval. Just vana-aastaõhtu, volbriöö, jaanilaupäev ja jõululaupäev on tõelised pidupäevad, millele järgnevad pühad kujunevad pigem puhkepäevadeks.

Teavet Soome ühiskonna ja teenuste kohta erinevates keeltes

- www.infopankki.fi

Infopanga veebilehelt leiavad immigrandid 15 keeles olulist põhiteavet Soome ühiskonna ja teenuste kohta.

- europa.eu/youreurope

Teave ELi kodanike ja nende pereliikmete õiguste kohta ning praktilised nõuanded, kuidas ELis ringi liikuda

- <http://ec.europa.eu/immigration/>

Teave ELi mittekuuluvate riikide kodanikele, kes soovivad ELi elama asuda

2. SOOME ELAMA ASUMINE – millest alustada

2.1. Soome elamisluba ja viisa

Eli kodanikud

Euroopa Liidu kodanik saab viibida Soomes elamisõigust registreerimata maksimaalselt 3 kuud, kui tal on kehtiv isikutunnistus või pass ja ta ei kujuta ohtu avalikule korrale ja turvalisusele. Kui Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik viibib Soomes üle kolme kuu, peab ta oma elukoha registreerima migratsiooniametis (Maahanmuuttovirasto) teenindusbüroos.

Soomes rohkem kui 3 kuud viibiva Eli kodaniku perekonnaliige, kes ei ole Eli kodanik, võib taotleda Eli kodaniku perekonnaliikme elamiskaarti. Seda tuleb taotleda 3 kuu jooksul alates riiki saabumise kuupäevast.

Eli mittekuuluvate riikide kodanikud

Eli mittekuuluvate riikide kodanikud peavad taotlema elamisluba oma lähteriigis enne Soome tulekut. Elamisloataotlus esitatakse Soome välisesindusse või – kui taotleja viibib Soomes – migratsiooniametis (Maahanmuuttovirasto) teenindusbüroosse. Elamisloa pikendamise ja alalise elamisloa taotluse saab esitada ainult Soomes.

Elamisloataotluse saab esitada ainult taotleja ise.

Viisa

Viisa on luba, mille alusel välismaalane võib riiki siseneda ja selles lühiajaliselt viibida, kui kõik teised riiki sisenemise tingimused on täidetud. Kui tuled riigist, mille kodanikelt nõutakse viisa olemasolu, peab viisa taotlemiseks olema sõlmitud reisikindlustusleping. Viisat taotletakse esmajärjekorras taotleja kodumaal asuvast Soome esindusest. Viisavaba Välisriigi kodanik, kelle riigiga on sõlmitud viisavaba reisimise lepe, võib saabuda Soome (Schengen-i viisaruumi) eeldusel, et tal on kehtiv pass või muu Soome riigi aktsepteeritav reisidokument.

Politsei võib pikendada viisa kehtivusajaga ja/või lubatud riigis viibimise aega, kui viisa omanik suudab tõestada, et liikmesriikide territooriumilt lahkumine enne välja antud viisa kehtivusaja või lubatud riigis viibimise aja lõppu ei ole vääramatu jõu või humanitaarsete põhjuste tõttu võimalik.

Riigis viibimise aeg ja üldised viisaga riiki sisenemise tingimused

Riigi kodanik, kes võib Soome reisida viisavabalt, võib viibida Schengeni viisaruumis 90 päeva poole aasta jooksul alates päevast, mil ta esimest korda ületas Schengeni viisaruumi välispiiri. Peale selle peab nimetatud kodanik vastama üldistele riiki sisenemise tingimustele, mille kohaselt ta ei tohi ohustada üldist turvalisust, seada ohtu kaas-kodanike tervist või ohustada Soome suhteid teiste riikidega.

Viisakohustusliku riigi kodanikul peab Schengeni viisaruumi sisenemiseks olema alati viisa.

(Allikas: www.poliisi.fi)

Kontrolli, kas vajad viisat ja millised reisidokumendid peavad sul Soome tulekuks olema aadressilt www.formin.fi -> Viisumitarve Schengen-aluele ja Suomen hyväksymät matkustusasiakirjat (maittain) (Viisavajadus Schengeni viisaruumi sisenemiseks ja Soome riigi aktsepteeritavad reisidokumendid (riikide kaupa).

- Kontrolli, kas vajad Schengeni viisaruumi tulekuks viisat ja milliseid reisidokumente Soome aktsepteerib.
- Kust saad Schengeni viisa?
- Kui palju viisa maksab?
- Viisa andmine ja viisataotluse menetlusaeg
- Eitav vastus viisataotlusele
- Piirikontroll
- Viisa pikendamine Soomes
- Viisa (riiki sisenemise luba) ja selle liigid

Kõigile ülal toodud viisat puudutavatele küsimustele leiad vastuse aadressilt www.formin.fi.

Lisateavet viisade, elamislubade, elamisõiguse registreerimise ja elamislubade hindade kohta ning Soome esinduste kontaktandmed leiad Im-migratsiooni ameti, välisministeeriumi ja politsei kodulehekülgedelt.

- www.migri.fi
- www.poliisi.fi
- www.formin.finland.fi

2.2. Kindlustus

Lühiajalise külastuse jaoks tuleks enne reisi sõlmida kodumaal reisi- ja tervisekindlustus, juhuks kui pagasi või tervisega peaks midagi juhtuma.

Eli kodanikud võivad enne kodumaalt lahkumist taotleda Euroopa ravikindlustuskaarti (European Health Insurance Card), millega saab ajutiselt teistes ELi ja EMP riikides või Šveitsis viibides vältimatut arstiabi.

Soomes alaliselt elav isik peab taotlema Soome sotsiaalse kaitse alla kuulumist Soome Rahvapensioniameti ehk Kela kaudu, täites vormi Y77.

2.3. Registreerimine. Meelespea

Kui asud alaliselt Hämeenlinna elama, pea mees järgmist:

1. mine magistraati ja täida välismaalase registreerimisteatis ja kolimisteatis;
2. mine Kelasse ja täida taotlus Soome sotsiaalse kaitse saamiseks;
3. võta Maksuametist tulumaksukaart;
4. kui oled töötu, registreeri end töö- ja ettevõtlusbüroos töötuks töötajaks;
5. ava pangakonto.

2.3.1. Magistraat

Võta magistraati kaasa pass, elamis- luba või ELi kodaniku elamisõiguse registreerimise tunnistus, sünni-, abielu-, lahutus- ja hooldusõiguse tunnistused, mis on tõlgitud soome keelde ja apostilliga kinnitatud. Apostilli all mõeldakse dokumendi kinnitamist sinu kodumaa õigusasutuse ja Soome saatkonna pitseriga. Pärast registreerumist saad isikukoodi. Kontrolli, kas sul on õigus saada Soomes koduvalla märke või mitte.

Hämeenlinnan Maistraatti (Hämeenlinna magistraat)

Birger Jaarlinkatu 13

- 029 553 9361
- www.maistraatti.fi

Täida vorm:

- välismaalase registreerimisteade;
- kolimisteatis.

2.3.2. Rahvapensioniamet (Kela)

Rahvapensioniamet ehk Kela annab sotsiaalse kaitse erinevate ettetulevate elusituatsioonide puhuks. Soome sotsiaalse kaitse alla kuulumist võid taotleda, kui kavatsed Soome alaliselt elama asuda. Täiendavat teavet Kela hüvitiste kohta saad lähimast Kela büroost või Kela koduleheküljelt. Lisateavet immigrantide õiguste kohta hüvitistele leiad ka käesoleva juhendi lisadest.

KELA (Rahvapensioniamet)

Rauhankatu 1

- www.kela.fi

Täida vorm Y77:

- avaldus Soomes elamisel põhineva sotsiaalse kaitse alla arvamiseks.

2.3.3. Maksuamet

Võta Maksuametisse kaasa magistraadist saadud isikukood. Lisateave välismaalase maksustamise kohta leheküljel 26.

**Sisä-Suomen verotoimisto
(Sise-Soomne Maksuamet)
Hämeenlinna osakond**

Lukiokatu 26

- 020 612 000
- www.vero.fi

Täida vorm:

- tuluallikamaksukaardi (lähdeverokortti) taotlus (alla 6 kuu);
- tulumaksukaardi (verokortti) taotlus (üle 6 kuu).

2.3.4. Töö- ja ettevõtlusteenused

Töötisjaks registreeritud isikul on õigus saada töövahendusteenuseid ja teavet Soome koolitusvõimaluste kohta. Lisateave leheküljel 22.

Hämeen TE-toimisto (Häme piirkonna töö- ja ettevõtlusbüroo)

Saaristenkatu 3

- 0295 041 441
- te-palvelut.fi

2.3.5. Pangakonto avamine

Konto avamiseks võta panka kaasa pass ja isikukood, kui see on sul juba olemas. Soomes on muu hulgas näiteks sellised pangad nagu Nordea, Sampo ja Osuuspankki. Raha võid kodumaale saata bussijaamas Matkahuolto kliendi-teeninduses, kasutades Western Unioni rahasaatmisteenus. Sularaha saab kõikide pankade kaartidega välja võtta OTTO pangautomaatidest.

Kõige levinum viis ülekannete tegemiseks ja arvete maksmiseks on Soomes internetipanga kaudu. Internetipanga koodid saad pangast. Arveid võid maksta ka panga makseautomaatides. Pankadel on olemas ka internetitermiinalid, kus saad internetipanka kasutada. Arvete maksmisel pangas sularaha lisandub teenustasu.

Nordea

Sampo Pankki

2.4. Sõidukite toomine Soome ümberasumisel

Sõiduki maksustamine

Automaksuga maksustatavate sõidukite eest tuleb enne nende Soomes registreerimist ja kasutuselevõttu tasuda riigile automaksu. Väljastpoolt ELi toodud sõidukite eest tuleb lisaks tasuda tollimaks ja impordi käibemaks. ELi riikidest toodud sõidukid on tolli- ja käibemaksuvabad.

Sõiduki toomine Soome väljastpoolt ELi

Väljastpoolt Euroopa Liitu Soome kolitavad esemed ja ka sõidukid on vaja suunata tolliprotseduurile ekspordiriigi tolliametnike juurde, et need lubatakse vabasse ringlusse.

Ümberasumise käigus imporditud sõidukite kasutamine Soome saabumisel

Üldreegel on, et Soomes alaliselt elav isik ei tohi isegi ajutiselt kasutada liiklu-

ses välismaal registreeritud sõidukit, kui automaks ei ole tasutud. Erandjuhtudel on kasutamine siiski lubatud. Sõiduki kasutamine eeldab sellisel juhul seda, et tollile on esitatud kasutuselevõtu deklaratsioon (käyttöönottoilmoitus). Deklaratsioon tuleb esitada enne auto kasutusele võtmist või hiljemalt siis, kui algab sõiduki ajutine maksuvaba kasutamine. Deklaratsioon esitatakse tolliblanketil.

Kui sõidukil on kehtiv EMP riigi registreering, võib seda kasutada tolli kinnitatud kasutuselevõtu deklaratsiooniga. Lisatingimus on, et sõidukil peab olema kehtiv liikluskindlustus. Kui sõidukil puudub EMP territooriumil kehtiv registreering, on selle liikluses kasutamiseks vaja lisaks kasutuselevõtu deklaratsioonile ka transiidiluba. Transiidilube väljastavad sõidukite ülevaatuspunktid ja Tolliamet. Lisainformatsiooni transiidilubade kohta saab Trafilt.

- www.trafi.fi

Sõidukit, mida plaanitakse Soomes registreerida, võib automaksu tasumata kasutada maksimaalselt kolm kuud, ent selle tingimus on, et enne sõiduki Soomes kasutamise algust on Tolliametile esitatud kasutuselevõtu deklaratsioon. Kui sõidukil ei ole kehtivat EMP territooriumi registreeringut või see on lõppemas, tuleb hankida transiidiluba. Sõiduki kasutamisel peab alati olema kaasas Tolliameti kinnitatud kasutuselevõtu deklaratsioon. Peale selle peab sõidukil olema Soomes kehtiv liikluskindlustus. Soome liikluskindlustus on võrreldes teiste EMP riikidega teatud punktides katvam.

Sõiduki ajutise kasutuselevõtu säilimiseks tuleb viie päeva jooksul kasutuselevõtu deklaratsiooni kinnitamisest täita automaksudeklaratsioon.

Ümberasumisel Soome imporditud sõiduki automaksudeklaratsioon

Kui sõiduk võetakse Soomes kasutusele, tuleb üldjuhul esitada tollile automaksudeklaratsioon.

Väljastpoolt ELi toodud sõidukite kohta teeb toll lisaks automaksule eraldi tolliotsuse, millega kinnitatakse, et see on tolli- ja käibemaksuvaba. Seoses Soome ümberasumisega saab automaksult soodustust maksimaalselt 13 450 eurot.

Maksusoodustus võidakse anda järgmistel tingimustel:

- maksusoodustus antakse korraga vaid ühele sõidukile, näiteks ühele autole, ühele kaubikule või ühele mootorrattale;
- erasik impordib sõiduki isiklikuks kasutamiseks;
- sõiduki importija on immigrant;
- sõiduki importija on enne Soome elama asumist olnud pidevalt välismaal vähemalt aasta;
- sõiduk on vahetult enne Soome kolimist olnud immigrandi või tema abikaasa omandis või omandisuhtesse viivas valduses ja ümberasuja kasutuses vähemalt kuus kuud;
- sõiduk on maale toodud seoses ümberasumisega;
- immigrant on viibinud Soome kolimisele eelneval aastal Soomes vaid ajutiselt. Kui Soomes viibimise põhjus on olnud tavaline puhkuserais või sellega

võrdsustatav põhjus, loetakse ajutiseks riigis viibimine kestusega maksimaalselt 72 päeva. Juhuslikku töötamist võidakse pidada ajutiseks, kui Soomes viibimine on piirdunud 40–50 päevaga. Ajutise viibimise pikkus saab olla maksimaalselt 72 päeva. See võib olla pikem vaid mõjuval põhjusel;

- isik, kes on varem Soomes elanud, ei ole ümberasumisele eelneval aastal olnud statsionaarne üliõpilane;
- kui immigrant on varem importinud maksusoodustusega või maksuvaba sõiduki ja selle maksuvabale loovutusele määratud tähtaeg on lõppenud enne Soome ümberasumist.

Kolimisega Soome toodavate esemete importimise, tollivormistuse, automaksu ja vajalike dokumentide kohta annab lisateavet tolliinfo.

Tulliinfo

- **0295 5201**
- **faks 020 492 1812**

Kirjalikud küsimused võib esitada blanketil www.tulli.fi > Kysy tullineuvonnasta (Küsi tolliinfost).

2.5. Välismaa juhiluba

Eli ja EMP riikides välja antud juhiluba ja Põhjamaades välja antud ajutine juhiluba annavad õiguse juhtimisõiguse piires kasutada Soomes sellist mootorsõidukit, mille kategooria on juhiloale märgitud. Autojuht peab olema vähemalt 18-aastane. Juhtimisõigus kehtib hoolimata sellest, kas juhiloa omanik on Soomes turistina või on asunud Soome alaliselt elama.

Genfi või Viini maanteeliiklust käsitleva konventsiooniga liitunud riikides püsivalt elavale isikule välja antud riiklik või rahvusvaheline juhiluba või riikliku juhiloa soome- või rootsikeelne vandetõlge annavad õiguse loa juhtimisõiguse piires kasutada Soomes mootorsõidukit ühe aasta jooksul alates riiki sisenemise päevast, kui juhiloa omaniku vanus vastab sõiduki juhtimiseks Soomes nõutavale vanusele. Juhtimisõigus kehtib vaid lepinguga liitunud riigis alaliselt elavale isikule antud juhiloa puhul. Ajutise elamisloa ajal (näiteks vahetusõpilase staatus) lepinguga liitunud riigis saadud juhiluba Soomes ei kehti.

Eli ja EMP riikides välja antud juhiloa vahetamine Soome juhiloa vastu

Eli ja EMP riikides välja antud alalise juhiloa võib Soomes alaliselt elav või vähemalt kuus kuud õppinud isik vahetada taotluse alusel vastava Soome juhiloa vastu, ilma et tal oleks vaja uut sõidueksamit sooritada. Juhiloa taotlus tuleb politseile esitada isiklikult.

Genfi või Viini maanteeliiklust käsitleva konventsiooniga liitunud riikides välja antud juhiloa vahetamine Soome juhiloa vastu

Genfi või Viini maanteeliikluse konventsiooniga liitunud riikides välja antud juhiloa võib Soomes alaliselt elav isik vahetada A1-, A- ja B-kategooria juhiloa vastu ilma uut sõidueksamit sooritamata. Juhiloa taotlus tuleb esitada politsei-

le isiklikult. Juhiloa taotlus tuleb esitada kuue kuu jooksul välismaise juhiloaaga tagatud sõiduõiguse lõppemisest Soomes. (Allikas: www.poliisi.fi.)

TÄHELEPANU!

Talvel sõites tuleb olla libedate teede tõttu eriti ettevaatlik. Autole tuleb panna talverehvid hiljemalt 1. detsembril.

Linnades on parkimiseks ette nähtud kohad tähistatud liiklusemärgiga. Parkimise eest tuleb maksta parkimistasu parkimisautomaati või kasutada parkimiskella, et oleks võimalik teha kindlaks liiklusemärgil lubatud parkimisajast kinnipidamine. Parkimisaja ületamise eest määratakse trahv.

2.6. Ühissõidukid

Bussiliiklus

Hämeenlinnas korraldavad bussiliiklust erinevad ettevõtted. Võib osta ühe korra bussipileti või erinevaid pikema perioodi pileteid. Üsikipilet maksab umbes 3 eurot, kuupilet linna keskuse piirides

maksab umbes 49 eurot (2014). Matkahuolto koduleheküljel olevast sõiduplaanist leiad hõlpsasti vajaliku kohaliku bussiliini kas aadressi, tänavanime või linnaplaani abil.

Bussijaam ja Matkahuolto

Eteläkatu 1

Avatud E–R kl 8.00–18.00,

L kl 9.00–15.30

• **0200 4000**

(sõiduplaanid, hinnad, piletite broneerimine)

• **www.matkahuolto.fi**

Rongiliiklus

Hämeenlinnal on rongiühendus Helsingi ja Tamperega, ent ümberistumistega saab sõita ka teistesse Soome linnadesse.

Kohalike liinide bussid ja piletid

Kastelli, Raatihuoneenkatu 11

[www.hameenlinna.fi/Palvelut/](http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/joukkoliikenne/Waltti)

[joukkoliikenne/Waltti](http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/joukkoliikenne/Waltti)

Raudteejaam

Hämeentie 16

• **www.vr.fi**

Takso

Takso saad võtta taksodele ette nähtud taksopeatustest või tellida tellimiskeskusest soovitud aadressile.

• **031 062 500**

• **www.aluetaksi.net**

Vestmik

Hyvää päivää

Anteeksi

Paljonko maksaa ...?

Mistä lähtee juna/bussi/taksi ...?

Mihin aikaan?

Missä on ...?

Kuinka kaukana/lähellä on ...?

Kiitos!

Tere päevast

Palun vabandust

Kui palju maksab ...?

Kust väljub rong/buss/takso ...?

Mis kell?

Kus on ...?

Kui kaugel/lähedal on ...?

Tänan!

3. ELUASE JA ELAMINE

Hämeenlinnas tegelevad korterite vahendamise ja müügiga korteriühistud, erafirmad ja eraisikud. Saadaval olevate korterite kuulutusi leiad ajalehtedest, internetist ja kinnisvarabüroodest. Eraomanduses olevate kinnisvarafirmade nimes on lühend LKV. Kui kolid teise kohta, täida alati kolimisteadis, et sinu post õigele aadressile tuleks! Kolimisteadise blanketi saad magistraadist, postkontorist või linna teeninduspunktidest.

3.1. Korterite taotlemine

Korteriühistute korterite taotlemiseks tuleb esitada avaldus ühistule.

Hämeenlinnan Asunnot Oy

Raatihuoneenkatu 7

- **0362 5161**
- **www.hmlasunnot.fi**

VVO Hämeenlinna

Sibeliuksenkatu 2

- **020 508 4200**
- **www.vvo.fi**

Hämeenlinnan Asuntovuokraus SKV

Saaristenkatu 3

- **010 228 4025**
- **www.skv.fi**

Realia vahendab ka Hämeenlinna piirkonna üliõpilaste korterite sihtasutuse kortereid üliõpilastele.

Realia isännöinti Hämeenlinna

Saaristenkatu 3

- **010 228 7000**
- **www.realiaisannointi.fi**

Hämeenlinna Vanurite

Korterite Sihtasutus

Üürib kortereid üle 60-aastastele isikutele, kes on elanud Hämeenlinnas või Hämeenlinnaga liitunud valdades pidevalt vähemalt viis (5) aastat.

Hämeenlinnan Vanhusten

Asuntosäätiö

(Hämeenlinna Vanurite

Korterite Sihtasutus)

Korentokatu 4 A 16,
13200 Hämeenlinna

- **036 214 240**
- **www.hvas.fi**

Hämeenlinna piirkonna kortereid võib otsida internetist aadressidelt:

- **www.asunnot.oikotie.fi**
- **www.vuokraovi.com**

Lisateavet Hämeenlinna piirkonnas tegutsevate korteriühistute või kinnisvarafirmade kohta leiad linna kodulehtedelt:

- **www.hameenlinna.fi/Palvelut/Asuminen-ja-ymparisto/Asumisen-palvelut/Vuokra-asunnot/** (üürikorterid)
- **www.hamee.fi > asuminen > asuntotarjonta** (korterite pakkumised) või „tontitarjonta” (kruntide pakkumised) – korterite pakkumiste alt pääsed kinnisvaravahendajate leheküljele ja sealt leiad ka portaal Asuntosanomatt (Korteriuudised) ja ajalehe Koflavain (Koduvöti) veebilehe.

3.2. Elamisega seotud teavet ja nõuandeid

Kui üürid korteri, sõlmi alati kirjalik üürileping. Üürilepingus lepitakse kokku korteri tagatisrahas, üüri suuruses, veetasus, üüri maksmise kuupäevas ja lepingu ülesütlemise etteteatamistähtajas. Tagatisraha on tavaliselt võrdne ühe või kahe kuu üüriga. Kui üürileping lõpeb, makstakse tagatis sulle tagasi, juhul kui oled korteri eest heaperemeelikult hoolt kandnud ja üüri tasunud. Kui korterit on vaja remontida või oled üüri eest võlgu, võetakse vastavad summad tagatisest maha.

Kui kavatsed korterist välja kolida, kontrolli lepingust etteteatamistähtaega ehk seda, kui pikalt pead üürileandjale enne oma lahkumist sellest teada andma. Üldiselt on etteteatamistähtaeg üks kuu. Pärast etteteatamist pead maksuma veel järgmise kuu üüri. Lepi korteri vastastamise kuupäev üürileandjaga kind-

lasti aegsasti kokku. Korista kogu korter ja tagasta kõik võtmed üürileandjale.

Kui kolid uude korterisse:

- 1)** sõlmi üürileping;
- 2)** tee magistraadis või postkontoris kolimisteatis;
- 3)** sõlmi elektrileping (lepi kokku makseosade tähtajad aastas);
- 4)** uuri välja, kes on sinu korteriühistu majahaldur ja majahoidja (nende kontaktandmed on tavaliselt trepikoja teadetahvlil);
- 5)** teata oma sissekolimisest majahaldurile (saabumisteatis) ja palu vajadusel tõendit üüritoetuse saamiseks (väljavõte majaraamatust või Kela vorm AT2);
- 6)** kui saad üüritoetust, teata alati Kela-le kõigist oma elukohaga toimuvatest muudatustest;

7) sõlmi kindlustusseltsiga kodukindlustusleping;

8) hangi televiisoriluba ja vajadusel majahaldurilt satelliitantenni luba. Antenni ei tohi ilma loata paigaldada;

9) loe läbi korteriühistu sisekorrareeglid;

10) uuri majahaldurilt välja parkimiskoha, sauna ja pesutoa kasutamise tingimused ja hinnad.

Elektrileping

Hämeenlinna elektrijaotusvõrgu omanik on Elenia. Elektrit võid osta mis tahes elektritootjalt, kuid jaotuse eest tuleb tasuda Eleniale. Ka elektrit võib osta Elenialt. Elektrilepingu saad sõlmida telefoni teel või internetis. Ära unusta ärakolimisel lepingut lõpetada või uuele aadressile üle viia. Hämeenlinnas ei ole elektritarnijate kontoreid.

- www.energiavirasto.fi
- www.sahkonhinta.fi

Veetasu

Kui elad üürikorteris, on veetasu kas üüri sisse arvatud või on eraldi juurde lisatud. Need, kes elavad eramajas, peavad tegema lepingu veetasu maksmiseks Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy-ga.

HS - Vesi

Paroistentie 7

- **036 212 279**
- www.hsvesi.fi

Internetiühendus

Soomes on palju internetiteenuse pakkujaid. Samuti on erinevaid internetiühendusi. Uuri majahaldurilt, millist ühendust on lubatud sinu korteris kasutada. On olemas ka traadita internetiühendused. Hindu ja omadusi võrreldes pööra tähelepanu ühenduse kiirusele, avamistasu suurusele ja tarneajale. Internetiühendusi müüvad näiteks Aina, DNA, Elisa, Telia-Sonera ja Saunalahti.

Suitsuandur

Soomes kehtiva seaduse kohaselt peab igas kodus olema suitsuandur. Selle hankimine on sinu vastutusel, s.t see on sinu kohustus. Kanna hoolt selle eest, et suitsuandur töötab.

Jäätmete sorteerimine

Majajäätmete hoovis on tavaliselt eraldi segajäätmete ja paberi kogumise konteinerid, mõnel majajäätmetel on ka biojäätmete, klaasi-, metalli- ja papi konteinerid. Segajäätmed tuleb panna suletud kotis selleks ette nähtud konteineritesse, teisi jäätmeid pole vaja kotti panna. Soomes peetakse jäätmete sorteerimist väga oluliseks. Patareid võib poodidesse tagasi viia. Papi, metalli ja klaasi jaoks on üle kogu linna paiknevad kogumispunktid. Suured jäätmekogused tuleb viia Karanoja jäätmetöötusjaama. Lisateavet jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse kohta saad Kertokapula Oy koduleheküljelt. Kõik elektriseadmete ja ohtlike jäätmete kogumispunktid leiad aadressilt www.kierratys.info.

Karanojan jätteenkäsittelyalue (jäätmetöölusjaam), Hämeenlinna

Karanojantie 145

- **036 285 900**
- **www.kiertokapula.fi**

Võtmete unustamine korterisse

Kui unustad kodunt lahkudes võtmed korterisse, pöördu majahoidja poole. Majahoidja telefoninumbri leiad oma maja teadetetahvilt. Majahoidja teeb sulle ukse lahti, kuid see teenus on tasuta.

Oma korteri või krundi ostmise

Välismaalastel on täielik õigus osta Soomes korter, kinnisvara või krunt. Kruntide kohta leiad lisateavet linna maakasutuse teeninduspunktist.

Maakasutuse ja keskkonna teeninduspunkt

Kastelli teeninduspunkt

- **036 212 310**
 - **mypalvelupiste@hameenlinna.fi**
 - **<http://www.hameenlinna.fi/>**
- Palvelut/Kaavat-ja-rakentaminen**

4. SOOME KEELE ÕPPIMINE

Hämeenlinnas võid õppida soome keelt rahvaülikoolis, töö- ja ettevõtlusbüroo kursustel, keelekursustel või iseseisvalt.

4.1. Tööjõupoliitiline koolitus (päevane õpe, umbes 8 tundi päevas)

Kui oled töetu, on sul võimalus õppida soome keelt, kultuuri ja ühiskonnateadust töö- ja ettevõtlusbüroo kohanemiskoolituse raames. Kursustele pääsemiseks registreeri ennast töö- ja ettevõtlusbüroos töötuks töötajaks ja esita avaldus kohanemiskoolitusel osalemiseks. Kohanemiskoolitusi korraldatakse jooksvalt aasta jooksul, neid on erineva tasemega ja erinevatele ametitele kohandatult. Kursused on tasuta, neil osalemise ajal on õigus saada töetu abiraha.

Hämeen TE-toimisto (töö- ja ettevõtlusbüroo), Hämeenlinna

Saaristenkatu 3

- 0295 041 441
- www.te-palvelut.fi

4.2. Vanajavesi rahvaülikool (tasulised õhtused kursused, u 2 tundi nädalas)

Kui käid tööl, võid õppida soome keelt Vanajavesi rahvaülikooli õhtustel kursustel. Valikus on erineva tasemega kursuseid. Kursustele saab end registreerida septembris ja jaanuaris. Vanajavesi

rahvaülikooli kursuste programm saadetakse postiga kõigile koju, selle võib saada ka Vanajavesi rahvaülikoolist, Kastelli teeninduspunktist või raamatukogust. Kursused on tasuta.

Vanajavesi rahvaülikool (Vanajaveden opisto)

Paasikiventie 2 (kangatehas)

- 036 212 572
- www.vop.fi

4.3. Soome keele ringid (tasuta, eelregistreerimine ei ole vajalik)

Vabatahtlikud ja tasuta soome keele ringid toimuvad Kumppanuustalos.

Ringid toimuvad tavaliselt hommikupoolikuti ja need on mõeldud erineva tasemega osalejatele. Tundides lahendatakse ülesandeid, harjutatakse lugemist ja rääkimist.

Kumppanuustalo

Kirjastokatu 1

- 03 621 2560
- www.hameenlinna.fi/maahanmuutto

Hämeenlinna piirkonna

Setlementti ry.

- **050 326 9146**
- **www.hmlsetlementti.net**

Suviti on soome keele õpet korraldanud ka Häme suveülikool.

- **www.hameenkesayliopisto.fi**

4.4. Iseseisev õppimine

Iseseisval õppimisel leiad abi ka Setlementist ja nii Ida kui ka Lääne linnaosakeskusest. Raamatukogust saad laenutada õpikuid ja CD-plaate kuulamiseks.

Internetist leiad soome keele harjutusi näiteks aadressilt:

- **www.infopankki.fi**

Linnaosakeskused

- **www.lahiokeskus.fi**

Ida linnaosakeskus Katumal

Kanervatie 1

Lääne linnaosakeskus Nummel

Sammontie 4

5. TÖÖ OTSIMINE, TÖÖTAMINE JA TÖÖTUS

5.1. Töö otsimine

Kõigil, kes Soomes alaliselt elavad, on õigus Soomes tööd teha. Töö- ja ettevõtlusbüroo jagab teavet vabade töökohtade kohta nii oma teadetetahvil kui ka interneti kaudu. Võta kaasa oma isikut tõendav dokument ja tõendid eelnevate töökohtade, -kogemuse ja hariduse kohta. Hoolitse, et sinu CVs oleksid värskemad andmed. Tööjõubüroos aidatakse sul otsida sobivat tööd või koolitust. Töö- ja ettevõtlusbüroos võid koostada ja välja printida nii töökohtadele kandideerimise avaldusi kui ka oma CV. Vajadusel sind abistatakse, kui seda palud. Töökohti võid otsida ka ise ajalehtedest, internetist, tööjõurendi ettevõtete või tuttavate kaudu ning valdade, firmade ja organisatsioonide kodulehekülgedelt.

- Kõiki immigrante nõustatakse töö- ja ettevõtlusbüroo immigratsiooniteenuste osakonnas.
- Eli kodanikke nõustab EURESi nõunik, kellelt saab abi ka rahvusvahelistes küsimustes.

Hämeen TE-palvelut (töö- ja ettevõtlusbüroo), Hämeenlinna

Saaristenkatu 3

- **0295 041 441**
- **toimistot.te-palvelut.fi/hameenlinna**

Tööjõurendi ettevõtted pakuvad tähtajalist tööd. Tähtaja pikkus sõltub rendifirmade klientide vajadustest ja võib kesta vaid paar päeva või ka kauem.

Tavalisest töösuhtest erineb renditöö selle poolest, et tööandja on tööjõurendi ettevõtte. Renditöö kaudu on paljud tööotsijad leidnud püsiva töökohta.

Hämeenlinnas tegutsevad TÖÖJÕURENDI BÜROOD:

Barona

Arvi Kariston katu 9, Liikehuoneisto 2

- **www.barona.fi**

Eilakaisla

Vankanlähde 7 (Innopark)

- **www.eilakaisla.fi**

Go On-Yhtiöt

Kirkkorinne 4

- **www.go-on.fi**

Opteam

Kasarmikatu 6,

Kauppaakeskus Optelli, 2. korrus

- **www.opteam.fi**

VMP Group

Hallituskatu 2

- **www.vmp.fi**

SeutuRekry

Sibeliuksenkatu 1 A 8, 2. krs.

- **www.seuturekry.fi**

5.2. Töötamine

Töötajatel on õigus kollektiivlepingus või teenistuslepingus sätestatud palgale ning tervislikule ja turvalisele töökeskkonnale. Palk, tööaeg ja töötingimused lepitakse kokku tööandjaga sõlmitavas kirjalikus töölepingus. Töösuhte lõppemisel ära unusta küsida töötõendit. Vajad seda, kui kandideerid uuele töökohtale või registreerid end töötuks.

Kui haigestud ega saa tööle minna, pead minema arsti vastuvõtule. Arst annab sulle tõendi haiguspäevade jaoks. Töötajal on kohustus viia haigestumise korral tööandjale arstitõend. Kui haigus kestab pikemat aega, tasub haiguspäevade eest Kela (Rahvapensioniamet).

Töökeskond ehk töökoht peab olema töötaja jaoks turvaline, tööleping peab vastama Soome seadustele ja lepingutele. Probleemsete situatsioonide puhul saab neis küsimustes abi ametiühingutest ja töökaitseringkonnast. Mitmes keeles infot töösuhete kohta leiad näiteks ametiühingute kodulehekülgedelt: SAK, Metalliliitto, Rakennusliitto ja PAM.

Hämeenlinna töökaitseringkond

Piirkonnaavalitsus, töökaitseamet
Kasarminkatu 2 D

- **0295 016 620**
- **tyosuojelu.etela@avi.fi**
- **www.tyosuojelu.fi**

5.3. Töötus

Kui sul ei ole tööd, siis pead end registreerima töö- ja ettevõtlusbüroos töötuks töötajaks. Tööjõubüroo pakub sulle teenuseid, mis aitavad leida tööd või koolitust ja parandavad sinu oskusi. Töö- ja ettevõtlusbüroo kaudu võid registreeruda erinevatele kursustele. Büroo annab nõu ka oma ettevõtte loomiseks. Töötut võib töötuse ajal saada rahalist tuge Kelast. Kontrolli oma õigusi töötushüvitise saamiseks töö- ja ettevõtlusbüroost (tööjõupoliitiline hinnang – työvoimapolitiittinen lausunto).

Hämeen TE-palvelut (töö- ja ettevõtlusbüroo), Hämeenlinna

Saaristenkatu 3

- **0295 041 441**
- **www.te-palvelut.fi**

5.4. Välismaalaste maksustamine

Välismaalaste maksukohustus sõltub Soomes elamise aja pikkusest ja sellest, kas töödaja on Soomes registreeritud või mitte.

Maksude kohta saad teavet maksuametist ja maksuameti koduleheküljelt rubriigist „Kansainväliset tilanteet” (rahvusvahelised olukorrad). Kodulehel on üldteave ka inglise keeles ja mõningaid teadaandeid erinevates keeltes. Makse puudutav teave välismaalt Soome tulnud töötajatele on tõlgitud inglise, saksa, prantsuse ja vene keelde. Maksuameti kontaktandmed leiad leheküljelt 13.

- www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Kansainvaliset_tilanteet

Soomes makse maksval töötajal tasuks kontrollida maksuametis oma maksuprotsenti. Kui maksuprotsent on liiga väike, siis tuleb aasta jooksul tasumata jäänud maksud järgmisel kevadel ära maksta. Kui oled aasta jooksul maksanud liiga palju maksu, tagastatakse enamakstud summa detsembris sinu kontole. Uus tulumaksukaart (verokortti) saadetakse igal aastal jaanuaris posti teel koju. Maksuprotsenti võib aasta jooksul muuta, kui tead, et sinu sissetulekud muutuvad. Maksuameti kontaktandmed leiad leheküljelt 13.

5.5. Ettevõtlusnõustamine

Kui kavatsed asutada Soomes oma ettevõtte, saad selleks vajalikku nõu töö- ja ettevõtlusbüroost ning Uusettevõttekeskusest (Uusyrityskeskus). Abi ettevõtte

tegevuse arendamiseks saad Linnan Kehitys Oy-st ja ühingust Hämeenlinna Yrittäjät.

Hämeenlinnas tegutseb ka Soome Ettevõtjate Rahvaülikool, kust saad ettevõtlusalast täiendusõpet.

Hämeen uusyrityskeskus

Sibeliuksenkatu 2 B, 5. korrus

- www.hameenuusyrityskeskus.fi

Linnan Kehitys Oy

Visamäentie 33, Visatalo

- 03 6241 0000
- info@linnan.fi
- www.linnan.fi

Hämeenlinnan Yrittäjät

Talaskuja 3

- 050 303 9996
- www.hmlyrittajat.fi

Suomen Yrittäjäopisto

Viiipurintie 4 (Verkatehdas)

- 010 841 4000
- www.syo.fi

6. DIPLOMIÕPE JA VÄLISMAISE DIPLOMI KÕRVUTAMINE

6.1. Soome haridussüsteem

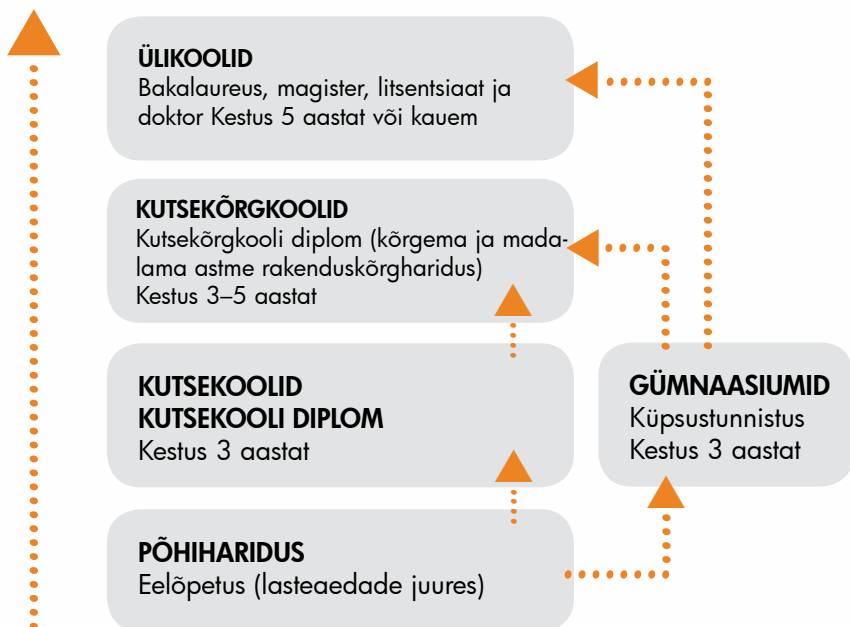
Soome haridussüsteem koosneb

- üheksaklassilisest üldhariduslikust põhiõppesest ehk põhikoolist, millele eelnevalt on lastel õigus osaleda üheaastases eelõppes;
- põhikoolijärgsest koolitusest, kuhu kuuluvad gümnaasiumid ja kutsekoolid, kus õppetöö pikkus on tavaliselt 3 aastat;
- kõrgastme koolitusest, mida saab omanda kutsekõrgkoolides ja ülikoolides.

Kutseharidus annab valitud erialal vajalikud põhioskused ja tööeluks vajaliku kutsepädevuse. Kui oled sama ala varem õppinud või sul on selles valdkonnas töökogemus, võib õppeaeg olla lühem.

Kutsekõrgkoolid pakuvad praktilise tööelu vajadusi arvestavat koolitust. Kutsekõrgkoolis õppimine kestab 3,5–4,5 aastat. Ülikoolides on rõhk teaduslikul uurimistööl, millele õppetöö tugineb. Soomes on väga levinud ka täiskasvanute koolitus. Täiskasvanute koolituse sisu ja korraldamise juures võetakse arvesse õppi ja varasemaid teadmisi, oskusi ja tema praegust elusituatsiooni. Täiskasvanuõpet pakutakse kõikidele haridustasemetele.

Soomes on hariduse omandamine üldjoontes tasuta. Õppimise ajal võid saada õppetuetust ehk raha õppimiseks Kelast (vt lk 48). Allikas: www.oph.fi.

Üleriigiline ühisavaldus edasiõppimiseks (yhteishaku)

Kutsekoolidesse, kõrgkoolidesse ja ülikoolidesse pääsemiseks on oma sisseastumiskord. Enamikku õppeasutustest toimub sisseastumine üleriigilise ühisavaldusega (yhteishaku). Ühisavalduse esitamise võimalus on kaks korda aastas, kevadel ja sügisel. Kevadel taotletakse kohti sügisel alustavatesse koolidesse ja sügisel järgmise aasta jaanuaris alustavatesse koolidesse. Kui taotlejal ei ole Soome põhikooli diploma, võib ta edasiõppimist taotleda nn paindliku avaldusega (joustava haku). Lisateavet sisseastumisavalduse esitamise aegade ja sellega seotud teemade kohta ning avalduse blankette saab töö- ja ettevõtlusbüroost, koolidest või koolide kodulehekülgedelt. Kui soovid minna õppima mõne kooli võõrkeelsesesse osakonda, tuleb esitada avaldus otse koolile. Kutsekoolide võõrkeelsetesse rühmadesse soovijatele võidakse korraldada keeleksam, millega selgitatakse, kas taotlejal on olemas õppimiseks vajalik keeleoskus. Ühisavaldusest väljapoole jäävate koolide sisseastumisavalduste blankette saab otse vastavast koolist. Elektroonilisi sisseastumisblankette võib leida koolide kodulehekülgedelt.

**Teavet ingliskeelsesesse
põhikutseõppesse (perustutkinto)
avalduse esitamise kohta leiad:**

- www.admissions.fi
- www.universityadmissions.fi

6.2. Hämeenlinna õppeasutused

Hämeenlinnas võid õppida põhikoolis, kutsekoolis, kõrgkoolis, täiskasvanuõp-

pes või avatud ülikoolis. Mõnes koolis on immigrandide lastele Soome koolis õppimiseks ettevalmistavad kursused.

Täiskasvanute gümnaasium

Hämeenlinna täiskasvanute gümnaasiumis võid saada põhikoolihariduse või keskkooli küpsustunnistuse.

Lyseo gümnaasiumi täiskasvanuõpe

Linnankatu 12-14

- **050 5090 757**
- www.kktavastia.fi

Tavastia kutsekool

Kutseõppeasutustes saab kutsehariduse baasdiplomi. Kutsekooli võib minna kas pärast põhikooli või gümnaasiumi ning sinna võetakse vastu nii noori kui ka täiskasvanuid. Tavastia kutsekool korraldab immigrandidele kutseõppeks ettevalmistavat koolitust (MAVA). See algab augustis ja lõppeb järgmise aasta juunis. Õpetatakse soome ja inglise keelt, arvutiõpetust, matemaatikat, bioloogiat, ajalugu jt aineid. Kursustele pääsemiseks tuleb esitada avaldus otse koolile või töö- ja ettevõtlusbüroo kaudu. Osalemiseks pead oskama soome keelt mõningal määral lugeda, kirjutada ja rääkida. Tavastia kutsekoolis võivad immigrandid õppida koos soomlastega, ent mõnes õppeaines on immigrandidele oma rühmad.

Tavastia kutsekool

Hattelmalantie 8

- 036 5811
- www.kktavastia.fi

Kutseõpet pakuvad Hämeenlinnas ka:

Häme ammatti-instituutti (Häme Kutseinstituut)

- <http://www.hami.fi>

Lihatööstuse Kutsekool (Lihateollisuusopisto)

- www.ltk.fi

Kiipula Koolitus- ja Rehabilitatsioonikeskus (Kiipulan koulutus- ja kuntoutuskeskus)

- www.kiipula.fi

Hyria

Täiskasvanuõppe hulka kuuluvad immigrantidele mõeldud koolitus ja erinevad kursused. Hyria tegutseb Hyvinkääl, Riihimäel, Hämeenlinnas ja Helsingis.

Hyria Hämeenlinna esindus

Hämeentie 11

- 0197 7821
- www.hyria.fi

Häme kutsekõrgkool HAMK

Häme kutsekõrgkoolis saad omandada kõrgkoolidiplomi soome ja inglise keeles. Pedagoogilises kutsekõrgkoolis on võimalik omandada immigrantidele mõeldud pedagoogilist kutseharidust. Häme kutsekõrgkoolis võib õppida ka immigrantidele mõeldud kõrgkooliõpingute ettevalmistuskursustel. Õppimine kutsekõrgkoolis eeldab head soome keele oskust.

Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK

(Häme kutsekõrgkool HAMK)

Visamäentie

- +3583 6461
- www.hamk.fi

Avatud ülikool

Avatud ülikool on kõigile kättesaadav õppevorm, milles osalemiseks puuduvad nõudmised eelnevale haridusele või vanusele. Koolitus on tasuline. Avatud ülikool on hea võimalus tutvuda ülikooliõpingutega. Koolis on võimalik õppida Soome erinevate kõrgkoolide õppeaineid. Õppimiseks võid valida endale sobivaima viisi: loengutel ja seminaridel kohalkäimine, interneti kaudu õppimine või segameetod.

Häme suveülikool

Sibeliuksenkatu 25 B

- 036 474 070
- www.hameenkesayliopisto.fi

Õppeleping

Õppelepinguga võib omandada nii baaskutse-, kutse- kui ka spetsialisti kvalifikatsiooni. Õppeleping tähendab seda, et kutse õppimine toimub töökohal, teooriaainete omandamine aga koolis. Õpilane peab otsima endale õppelepingulise töökoha. Hariduse saamisel abistab teda koos õppeasutusega kohalik õppelepingubüroo.

Õppeleping on tööandja ja õpilase vaheline tähtajaline tööleping, mille ajal makstakse õpilasele kollektiivlepinguga ette nähtud palka. Õppelepinguga koolitus sobib nii noortele kui ka täiskasvanutele. Hämeenlinna piirkonna õppelepingubüroo sõlmib õppelepinguid piirkonna töötajate ja tööandjate vahel ja ostab erinevatelt õppeasutustelt õppelepinguga seotud koolitust. Lisateavet õppelepingu kohta saad õppelepingubüroost ning töö- ja ettevõtlusbüroost.

Hämeenlinna piirkonna

õppelepingubüroo

Hattelmalantie 25, K-hoone

- **036 581 415**
 - **www.kktavastia.fi/**
- oppisopimustoimisto**

6.3. Välisriigis omandatud hariduse kõrvutamine

Haridusamet otsustab, kas välisriigis omandatud haridust (diplomit) saab Soomes arvestada ja tunnustada. Hariduse tunnustamine tähendab otsust selle kohta, millise pädevuse välisriigis omandatud haridus töökoha ja õppekoha taotlemisel annab.

Erasektori tööandjad hindavad töötajaid valides tavaliselt ise välisriigis omandatud haridusega omandatud pädevuse ehk kvalifikatsiooni taset. Kõrgkoolid ja teised õppeasutused otsustavad välisriigis omandatud hariduse sobivuse üle edasiõppimiseks ja välisriigis sooritatud õpingute aktsepteerimise Soomes sooritatavate õpingute osana.

Otsuse, kas taotlejal on õigus mõnes ametis töötada ja kasutada mõnd konkreetset kutsenimetust, teevad vastavate valdkondade ametnikud. Näiteks tervishoiusektori kutsete puhul langetab otsused sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna loa- ja järelevalveamet Valvira (www.valvira.fi).

Haridusamet

PL 380, 00531 Helsingi

- **+358 (0)40 348 7555**
- **recognition@oph.fi**

- **www.oph.fi/**
- **[tutkintojentunnustaminen](http://www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen)**
- **www.oph.fi/examenserkannande**
- **www.oph.fi/recognition**

6.4. Üldkeeleksami sooritamine

Üldkeeleksamid (yleiset kielitutkinnot – YKI) on täiskasvanutele suunatud keeleksamid, mis mõeldavad keeleoskust praktilistes elusituatsioonides. Üldkeeleksami võib sooritada mitmes keeles.

LISATEAVE

Üldkeeleeksami soome ja rootsi keele tunnistus näitab, et antud inimesel on Soome kodakondsuse saamiseks piisav keeleoskus. Hämeenlinnas korraldab keeleeksameid Vanajavesi rahvaülikool (täpsem teave korraldaja kohta aadressil www03.oph.fi/kielitutkinnot). Eksam on tasuline. Eksamile pääsemiseks tuleb teha avaldus, mille saad eksami korraldajalt või Haridusameti koduleheküljelt. Pärast avalduse esitamist saadetakse sulle posti teel juhtnöörid eksami sooritamiseks ja osalemistasu arve. Eksam koosneb viiest osast: teksti mõistmine, kirjutamine, struktuur ja sõnavara, kõne mõistmine ja rääkimine. Kõik osad sooritatakse ühe päeva jooksul.

Eksamipäevad ja eksamile registreerumise ajad leiad Haridusameti koduleheküljelt.

• www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/kielitutkinnot/yleiset_kielitutkinnot

Keeleoskuse nõue kodakondsuse taotlemisel.

• www.migri.fi/ -> **kansalaisuus**
-> **kansalaisuuden saaminen**
-> **kansalaisuushakemus**
-> **kielitaitoedellytykset kansalaisuushakemuksessa**

7. AVALIKUD TEENUSED

7.1. Tervishoid

Hämeenlinnas on kümme tervisekeskust. Neid võivad kasutada Hämeenlinnas alaliselt elavad isikud. Tervisekeskused on jagatud elukoha järgi.

Teavet oma tervisekeskuse kohta saad:

- telefoni teel keskjaama kaudu **036 211** või **036 219 000** (keskjaama numbritelt ei ühendata kõnesid tervisekeskuse registratuuri arsti vastuvõtule aja broneerimiseks) või
- linna teeninduspunkti või
- linna kodulehekülje kaarditeenusest [www.hameenlinna.fi/Terveys/Palvelut/Missä on oma terveysasemani](http://www.hameenlinna.fi/Terveys/Palvelut/Missä_on_oma_terveysasemani), kust leiad aadressi järgi oma tervisekeskuse.

Kauriala, Keskuse ja Vanajavesi tervisekeskused asuvad peatervisekeskuses aadressil Viipurintie 1-3. Peale selle on Hämeenlinnas Hauho, Idänpää, Jukola, Kalvola, Lammi, Ojoiste ja Renko tervisekeskused.

Arsti või meditsiiniõe vastuvõtule tuleb aeg eelnevalt broneerida. Üle 18-aastastele isikutele on kolm esimest arstikülastust tasuta. Kui üle 15-aastane isik jätab kokku lepitud ajal arsti juurde minemata, peab ta tühistamata visiidi eest trahvi maksma. Arstiaeg tuleb tühistada või ümber muuta vähemalt tund aega enne selle algust.

Vastuvõtuaja võid arsti või meditsiiniõe juurde broneerida:

- tervisekeskuse büroos või helistades tervisekeskuse kõnekeskuse süsteemi.

Telefoni teel aja broneerimisel on kasutusel tagasihelistamise süsteem:

patsient helistab registreerimisnumbrile ja kuulab teate lõpuni (ühtegi valikut ei ole vaja teha), tema telefoninumber salvestub süsteemi ja öde helistab tagasi umbes 30 minuti pärast või hiljemalt sama päeva jooksul. Aega võib sõltuvalt helistajate arvust kuluda vähem või rohkem. Sulle tagasi helistanud öde hindab ravi vajalikkust ja pakilisust ning broneerib aja kas arsti või meditsiiniõe juurde. Arstijärjekorra pikkus mittekiireloomuliste probleemide puhul on keskmiselt 14 päeva. Tervisekeskuses on patsientidele erakorralise arstiabi andmiseks ka valvearst, kelle juurde aja broneerimine toimub tervisekeskuse registreerimisnumbril. Kui sul on rinnas valud, matab hinge või on mõni muu säärane terviseprobleem, tuleb kohe minna ühisvalve esmaabisse, vt punkt 7.1.1.

Tervisekeskuse valvearst

Oma tervisekeskuse valvearsti või -õe juurde saab aega broneerida argipäeviti kl 8.00–15.00.

Retseptide uuendamine

Retseptid võib uuendamiseks jätta tervisekeskuse büroosse. Retseptile tuleb üldiselt järele minna viie (5) päeva jooksul. Uuendatakse vaid oma tervisekeskuse patsientide retsepte.

Tervishoiu teenuste eest seisuga 01.01.2014 võetavad tasud.

Visiiditasu tuleb maksta kolme esimese visiidi eest, pärast seda on sama kalendriaasta jooksul arsti juures käimine tasuta.

7.1.1. Esmaabi ja kiireloomuline arstiabi

Äkitselt alanud haigusi ja selliseid vigastusi, mille puhul ei saa oodata vastuvõtule pääsu oma tervisekeskuses, ravitakse Kanta-Häme keskhaigla esmaabiosakonnas (Ahvenistontie 20).

Eluohhtlikus olukorras peab viivitamatult helistama hädaabikeskusesse.

Üldine hädaabinumber Soomes on 112

Hädaabinumbri kaudu saab kohale kutsuda politsei, tuletõrje ja kiirabi. Abi saab soome, rootsi ja inglise keeles. Lisateave www.112.fi.

1. Helista hädaabinumbril kohe, kui on juhtunud õnnetus või on tekkinud ohuolukord.
2. Selgita, mis on juhtunud ja miks sa helistad.
3. Vasta küsimustele.
4. Tegutse vastavalt antud juhtnööridele.
5. Lõpeta kõne alles siis, kui saad selks loa.

Visiiditasu kolme esimese visiidi eest	14,70 €
Lühiajalise haiglaravi päevatasu	34,80 €
Valvearsti tasu	29,30 €
Tühistamata visiit (trahv)	36,20 €
Arstitöend või arvamus	36,20 €
Töend juhiloa jaoks	43,60 €
Salmonella kontrollimise töend	36,20 €

Kuni 2014. aasta lõpuni oli makstavate terviseteenuste kogusumma maksimaalselt 679 € kalendriaasta jooksul.

7.1.2. Tervisekeskused

Idänpää tervisekeskus	Anttilankatu 4 aja broneerimine tel 036 219 145
Jukola tervisekeskus	Eeronkuja 6 aja broneerimine tel 036 219 150
Kauriala tervisekeskus	Viipurintie 1-3, D-hoone, 2. korrus aja broneerimine tel 036 219 155
Keskuse tervisekeskus	Viipurintie 1-3, E-hoone, 1. korrus aja broneerimine tel 036 219 165
Ojoiste tervisekeskus	Veteraanipolku 1 aja broneerimine tel 036 219 170
Vanajavesi tervisekeskus, lääne pool ja ida pool	aja broneerimine tel 036 219 180 ja tel 036 219 185
Hauho tervisekeskus	Vihniöntie 5, 14700 Hauho aja broneerimine tel 036 219 140
Kalvola tervisekeskus	Nordstedtintie 6, 14500 Iittala aja broneerimine tel 036 219 160
Lammi tervisekeskus	Evontie 33, 16900 Lammi Lammi / põhja pool, aja broneerimine tel 036 219 130 Lammi / lõuna pool, aja broneerimine tel 036 219 120
Rengo tervisekeskus	Rengonraitti 28, 14300 Renko aja broneerimine tel 036 219 175

ERAMEDITSIIINIKESKUSED:

- Linnan Klinikka
www.linnanklinikka.fi
- Terveystalo www.terveystalo.com
- Mehiläinen www.mehilainen.fi
- Lastekliinik www.lastenlaani.net
- Naiste ja rasedate kliinik
www.laakarikulma.fi

NB! Kela hüvitab teatud osa eraarsti või hambaarsti kuludest kindla hüvitismäära alusel, samuti raseduse ja sünnitamisega kaasnevaid kulusid. Kela maksab hüvitist ka arsti määratud ravimite eest, hinnasoodustus arvestatakse üldjuhul Kela-kaardi näitamisel apteegis otse ravimite hinnast maha.

7.1.3. Hambakliinikud

Hambaarstid on piirkondlikud. Oma hambaravikliiniku leiad aadressilt www.hameenlinna.fi/hammashoito või helistades registratuuri.

Kui sul ei ole võimalik kokku lepitud ajal kohale minna, pead eelneval päeval aja tühistama või edasi lükkama. Kasutamata raviaja eest, mida ei ole edasi lükatud või tühistatud vähemalt tund aega enne broneeritud aja algust, peavad üle 15-aastased isikud maksma trahvi.

Hambaravi aja broneerimine:

• **036 219 100**

Aja broneerimine oma hambaarsti juurde, argipäevade ja pühade valveajad ja asukohad.

Peatervisekeskuse hambakliinik
Hauho hambakliinik
Hättilä hambakliinik

Viipurintie 1-3, E-hoone, 3. korrus
Vihniöntie 5, 14700 Hauho
Viipurintie 32,
13210 Hämeenlinna

Jukola hambakliinik

Eeronkuja 6,
13500 Hämeenlinna

Kalvola hambakliinik

Nordstedtintie 6, 14500 Iittala

Lammi hambakliinik

Evontie 33, 13600 Lammi

Renko hambakliinik

Rengonraitti 28, 14300 Renko

Hambaravi hinnad:

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Terveyspalvelut/Terveyspalvelut--liikelaitos/Asiakasmaksut/

7.1.4. Nõuandlad

Kui kahtlustad, et oled rase, tuleb broneerida aeg emade nõuandla tervishoiutöötaja juurde. Oma tervisekeskusest saad teada nõuandla kontaktandmed. Emade nõuandlas tuleb käia kuni sünnitamiseni.

Emade nõuandla pakub perele teenu-seid raseduse, sünnituse ja sünnitusjärgsel ajal. Hämeenlinnas elavatele peredele on emade nõuandla teenused tasuta. Kui laps on sündinud, abistab peret edasi lastenõuandla.

Lastenõuandlas jälgitakse imiku tervist. Nõuandlas tuleb käia regulaarselt, visiidid on tasuta. Lastenõuandlas tuleb käia kuni lapse 6-aastaseks saamiseni.

7.1.5. Noorte tervisenõustamispunkt

Noorte tervisenõustamispunkt on mõeldud 14–25-aastastele noortele, kes vajavad terviseküsimumstes nõu ja tuge, näiteks vaimse tervise küsimused ja rasedusest hoidumine. Nõustamispunktis saab käia ka tervisekontrollis. Noored saavad käia tervishoiutöötaja, psühholoogi ja arsti vastuvõtul. Visiidid on tasuta.

Noorte tervisenõustamispunkt

Viipurintie 1-3, peatervisekeskuse F-tiib.
Vastuvõtt ilma registreerimiseta

• **036 213 920 või 050 546 1389**

Helistada E–R kl 10.30–11.30

7.1.6. Koolitervishoid

Koolitervishoid on korraldatud igas koolis. Igale koolile on määratud tervishoiutöötaja. Lisateavet saab lapse õpetajalt.

7.1.7. Töetervishoid

Töandja on kohustatud korraldama töetervishoidu. Lisateavet saad töoandjalt. Töetervishoid kannab hoolt vaid tööga seotud terviseprobleemide eest.

7.1.8. Patsiendivolinik

Tervisekeskuse patsiendivoliniku poole võid pöörduda, kui sa ei ole saanud terviseteenustega rahul.

Patsiendivolinik

Peatervisekeskus

Viipurintie 1-3, G-hoone, P-korrus

Helistada saab esmaspäevast kolmapäevani kl 9.00–10.00

• **036 219 880**

• **www.hameenlinna.fi/Palvelut/Terveyspalvelut/Potilasasiamies**

7.2. Sotsiaalteenused

7.2.1. Täiskasvanutele suunatud sotsiaaltöö

Täiskasvanutele suunatud sotsiaaltöö eesmärk on abistada ja anda nõu erinevates eluolukordades ja anda toimetulekutoetust, s.t rahalist abi. Toimetulekutoetust võib taotleda siis, kui muudest sissetulekutest ei piisa igapäevaste hädavajalike elamiskulude katmiseks.

Täiskasvanute sotsiaaltöö ja toimetulekutoetuse nõustamispunkt

Kastelli teeninduspunkt,

Palokunnankatu 16

Järjekorranumbri alusel, eelneva registreerimiseta

Avatud E–R kl 9.00–16.00

Uued kliendid ja klienditeenindus

Sotsiaaltöötajad, nõuandetelefoni tööaeg E–R kl 10.00–11.00

Telefoninumbrid:

- www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Sosiaalityon-palvelut/Yhteystiedot/

7.2.2. Lastekaitse

Lapse heaolu eest vastutavad eelkõige lapse vanemad. Ametnikud sekkuvad olukorda siis, kui tuleb ilmsiks, et lapsega ei ole kõik korras ja tema areng on ohus. Näiteks on keelatud laste füüsiline karistamine. Kui tekib mure lapse heaolu pärast, saab lastekaitse lapsi ja vanemaid erinevate tugimeetmetega aidata.

Lastekaitseteenused

- 040 707 2061
- www.hameenlinna.fi/Palvelut/Perheiden-palvelut/Lastensuojelu/Yhteystiedot/

7.2.3. Perenõuandla

Perenõuandla on koht, kus peredele antakse juhtnööre ja nõuandeid laste kasvatamiseks.

Perenõuandla poole võib pöörduda, kui on tekkinud mure lapse pärast või kui on vaja nõu pidada, kuidas lapsevanemana kasvada. Visiit tuleb eelnevalt broneerida. Visiidid on tasuta.

Perenõuandla

Telefoninõustamine ja eelregistreerimine E, T ja N kl 10.00–12.00

- 036 213 326

7.2.4. Pereasjade amet

Pereasjade amet teenindab kliente järgmistes küsimustes:

isaduse tuvastamine, lapse hooldusõigus, elukoht, kohtumisõigus, lapse elatishaga seotud lepingud ning nõustamine lapsendamise küsimustes.

Kastelli

Palokunnankatu 16

- 036 212 494

7.2.5. Teenused puuetega inimestele

Puuetega inimestel on õigus eriteenustele. Näiteks kui puue muudab elu raskemaks, on võimalik saada erinevaid abivahendeid või transporditeenuseid. Teenuseid saad taotleda arsti või sotsiaaltöötaja kaudu.

Teenused puuetega inimestele

Ansarikuja 1, 13100 Hämeenlinna

- 036 215 076

7.2.6. Teenused eakatele

Teave ja nõuanded üle 65-aastastele ja nende lähedastele eakatele mõeldud teenuste kohta. Teenustejuhendajad nõustavad uusi kliente ja jagavad teavet avalike, era- ja kolmanda sektori pakutavate teenuste kohta. Koduviisiidel kaardistatakse kliendi vajadused ja aidatakse vajadusel ankeeti täita.

Eakate teenused

Nõustamine Kastelli

teeninduspunktides Palokunnankatu 16

• **036 213 103**

7.2.7. Sotsiaalvolinik

Sotsiaalvoliniku poole võid pöörduda, kui sa pole rahul saanud sotsiaalteenustega. Sotsiaalvoliniku teenus on tasuta.

Sotsiaalvoliniku kontaktandmed

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Sosiaaliasiamies/

7.3. Lapsed ja noored

7.3.1. Laste päevahoid

Kõigil koolieelikutel on õigus lasteaia-kohale kas kohaliku omavalitsuse lasteaias, perelasteaias (perepäevahoid) või eralasteaias. Perepäevahoidu korraldatakse kas lapse omas kodus või perepäevahoidja kodus.

Päevahoid aitab lapsel kasvada ja arenedada. Päevahoid on üldiselt tasuta, kuid tasu suurust mõjutab vanemate sissetulek. Väikese sissetulekuga peredele on laste päevahoid tasuta. Kodus ise oma last hoidev vanem võib taotleda Kelast koduhoolduse toetust. Lasteaia- ja perepäevahoiukohti taotletakse päevahoiuavaldusega või elektroonilisel blanketil, mille leiad linna koduleheküljelt, saad lasteaia või linna teeninduspunktidest. Avaldus viiakse sellesse lasteaeda, kuhu soovitakse kohta saada. Avaldus tuleks esitada võimalikult varakult, võimalusel vähemalt 4 kuud enne kohavajadust. Lisa-

teavet päevahoiu kohta saad lähimast koolieelse kasvatuse keskusest.

Eelõpetus

Päevahoius saavad lapsed enne kooli minekut eelõpetust. Selles saavad tasuta osaleda kõik 6-aastased lapsed. Eelõpetuse tunnid toimuvad kas lasteaias või koolis. Eelõpetust korraldatakse juhul, kui eelkooli soovib astuda vähemalt seitse eelkooliealist last. Eelõpetuse ajal õpetatakse lapsele kooliks vajaminevaid teadmisi ja oskusi, näiteks tähti ja numbreid.

Eralasteaiad

Eralasteaedu peavad erafirmad või ühendused ning neid kontrollib ja toetab linn. Eralasteaia kohta tuleks küsida otse soovitud lasteaia teenusepakkuja ja otsustab nii lapse lasteaeda pääsemise kui ka päevahoiutasu üle.

Linn toetab erapäevahoidu, makstes teenusepakkujale erapäevahoiu toetust ja kohaliku omavalitsuse lisatoetust. Ka vanemad võivad saada erapäevahoiu toetust, kui nad palkavad lapsele koju lapsehoidja. Sellisel juhul on pere tööandja rollis ja teeb valitud lapsehoidjaga töölepingu. Erapäevahoiu toetust taotletakse Kelast (Rahvapensioniamet).

Laste ja noorte teenused

Palokunnankatu 16

• **03 621 4880**

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Perheiden-palvelut/paivahoito/Yksityinen-paivahoito/

Eralasteaedu

Aurinkokumpu

- www.aurinkokumpu.net

Ingliskeelne lasteaed

Jaarlin Päiväkodit Oy

- www.jaarlinpaivakodit.fi

7.3.2. Avatud lastepäevakodud ja ringid

Avatud päevakodudes ja ringides on koduhoolduses olevatel lastel võimalus teiste lastega mängida ja nende vanemad saavad teiste vanematega kohtuda. Avatud lastepäevakodusse tuleb laps koos oma vanemaga, kes vastutab lapse eest kogu sealoleku aja jooksul. Avatud lastepäevakodu või ring ei ole laste hoiukoht. Lapsele pakutakse võimalust osaleda koos teiste lastega juhendatud tegevuses. Avatud lastepäevakodude ja ringide tegevus on sageli tasuline.

Koguduste lasteringid

Mitmed kogudused korraldavad lastele ja lastega peredele erinevaid ringe. Teenused on tasuta ja kõigile kättesaadavad. (Vt punkt 9 „Usund“.)

Mannerheimi Lastekaitseliit

Mannerheimi Lastekaitseliit korraldab Hämeenlinnas lastega peredele ja vanematele mitmesugust tegevust ja võib pakkuda lühiajalist lastehoiuabi.

Mannerheimi Lastekaitseliit Hämeenlinnan yhdistys ry

Turuntie 24 A 10

- 045 7730 2002
- hameenlinna.mll.fi

Peuhula

Kehalise kasvatusese ring 2–6-aastastele. Hommikused ja pärastlõunased ringid ja liikumismängude kool.

Lasten liikunnantuki ry (laste sporditoe ühing)

Saaristenkatu 13-15

- 036 525 240
- www.lastenliikunnantuki.fi

Hämeenlinnan 4 H-yhdistys (Hämeenlinna 4 H ühing)

Avatud päevakodu, mis pakub noortele ja lastele võimalust mängida ja sportida mängupargis ja tegeleda erinevate huvialadega.

Hämeenlinnan 4 H-yhdistys

Vanajantie 10 A

- 050 509 0750
- www.hameenlinna.yhdistykset.4h.fi

Ajutine lastehoiuabi

Hämeenlinna linna lastega perede koduabiteenused (Lapsiperheiden kotipalvelu) pakuvad ootamatusse kriisi sattunud lastega peredele lühiajalist ja ajutist toetust (kodust lapsehoitu) ja abi. Selliseks kriisiks võib olla näiteks vanemate haigestumine, haiglasse sattumine, vigastada saamine, kurnatus või mõni muu raske olukord. Lastega perede koduabi on tasuline teenus, aga kulutuse katmiseks võib taotleda maksuvabastust.

Lastega perede koduteenus

Tellimine telefoni teel

- 036 212 593

Raamatukogud

Raamatukogudes korraldatakse lastele erinevaid sündmusi ja üritusi, nagu näiteks muinasjutuoad, lastefilmide vaatamine ja meisterdamine. Täpsemat teavet raamatukogude kohta leiad leheküljelt 44.

7.3.3. Põhikool

Välisriigist Soome elama asunud laps võib alustada kooliteed immigrantide laste ettevalmistusklassis. Immigrantidele mõeldud koolituse eesmärk on anda Soome elama asunutele vajalik ettevalmistus soomekeelses klassis õppimiseks. Soomes alaliselt elavatel koolikohustuslastel (7–16-aastastel) on soomlastega võrdne õigus põhiharidusele. Igas vanuses lastele korraldatakse soome keele, oma emakeele ja oma usundi õpetust ning vajadusel ka tugiõpetust. Samal ajal toetatakse laste oma emakeele ja kultuuriidentiteedi säilimist.

Kooli registreerimine ja kooliga tutvumine

Kooli registreerimiseks tuleb koolile esitada avaldus (õpilase andmete ankeet). Ankeedi saad Hämeenlinna linna koduleheküljelt, koolist, haridusteenuste büroost või linna teeninduspunktidest. Täidetud ankeet tuleb viia ankeedil märgitud aadressile või Kastelli teeninduspunkti. Pärast seda, kui haridusteenuste osakond on lapsele kooli määranud, võtab kooli direktor vanematega ühendust ja lepib kokku päeva, millal on laps koos vanematega oodatud kooliga tutvuma.

Lisateavet ja klienditeenindus

Kastelli teeninduspunkt

Palokunnankatu 16

• **03 621 4880** (E–R kl 9.00–16.00)

• lanu.palveluohjaus@hameenlinna.fi

Põhikooliks ettevalmistav koolitus

Hämeenlinna linn korraldab 7–16-aastastele sisserändajate perede lastele põhikooliks ettevalmistavat koolitust. Ettevalmistava koolituse raames antakse lapsele soome keele põhioskused, et tal oleks hiljem võimalik tavaõppele üle minna. Hämeenlinnas on kolm immigrantidele mõeldud ettevalmistavat klassi. Ettevalmistav õpe kestab 1–2 aastat. Pärast seda läheb laps elukohajärgsesse kooli oma teadmiste ja oskustele vastavasse klassi. Põhikooli alamastme ettevalmistav koolitus toimub Jukola koolis ja ülemastme koolitus Lyseo koolis. Lisaks on Lammi koolis oma ettevalmistav klass. Ettevalmistava õpetuse ajal selgitatakse välja õpilase eelnev haridustee ja võimalikud erivajadused. Õpetaja koostab koos vanemate ja õpilasega lapsele õppeprogrammi. Vajadusel korraldatakse kohtumisi. Vajaduse korral kasutatakse tõlgi abi.

Ettevalmistav õpetus

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Koulut-ja-opetus/Maahanmuuttajaopetus/Valmistava-perusopetus/

7.3.4. Teenused noortele

Hämeenlinna noorsooteenistus

Linna noorsooteenistus (kaupungin nuorisopalvelut) pakub noortele mitmesuguseid vaba aja veetmise ja harrastusvõimalusi, toetab noorte aktiivset osalemist nendes ning pakub vahendusteenuseid kuritegude ja vaidluste lepitamisel. Noortekeskuste tegevusest saad osa võtta, kui hangid lähimast noortekeskusest Nuokkari-kaardi, mis annab sulle õiguse käia piiramatult kõigis Hämeenlinna noortekeskustes. Kaardiga saad allahindlust noorsooteenistuse korraldatud väljasõitudest ja muudest üritustest. Noortekeskustes saab mängida piljardit, kuulata muusikat, vaadata filme, teha mitmesugust käelist tegevust, kohtuda sõpradega ja tutvuda uute inimestega. Noortekeskusi on linnas mitu, nende asukohad leiad noorsooteenistuse koduleheküljelt:

- www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoret

Laste ja noorte kultuurikeskus ARX

ARX on lastekultuurikeskus Hämeenlinnas. ARX tegeleb lastele ja noortele õpikodade, näituste, etenduste ja erinevate ürituste korraldamisega. Lisateavet ARXi tegevuse kohta leiad ARXi koduleheküljelt.

Laste ja noorte kultuurikeskus ARX

Keinusaarentie 1
(ARXi maja)

- arx.hameenlinna.fi

Hämeenlinna Setlemendi mitmekultuuriline noorsootöö

Hämeenlinnas pakub ühing Settlement ry mitmekultuurilise taustaga noortele mitmekesisist tegevust, nagu näiteks rühmatöö, laagrid, väljasõidud, abi õppimisel ja mitmesugused üritused, ning suunab noorte vaba aja veetmist, oma oskuste arendamist, matkamist ja vaba-ahtlikku tööd (kontaktandmed lk 44).

7.4. Liikumine ja sport

Hämeenlinnas on liikumiseks ja spordimiseks mitmekesised võimalused. Linnas tegutseb palju erinevaid spordi- ja terviseseltse, spordikeskusi ja jõusaale. Peale selle on linnas kaks ujulat koos jõusaalidega ja palju puhkealasid, kus võib käia jooksmas ja suusatamas. Kõigi sportimisvõimaluste kohta saad lisateavet Hämeenlinna Liikuntahallit Oy büroost, Hämeenlinna linna kommunaalstruktuuri teenusteosakonnast või kohalike lehtede kuulutustest.

Sisespordiruumide ja suuremate välisväljakute üürimise kohta võid infot küsida Hämeenlinna linna spordihallide haldusfirmalt.

Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy

Kiekkoritarinkuja 3A
toimisto@hmlliikuntahallit.fi

- **036 212 558**
- **www.hmlliikuntahallit.fi**

Hämeenlinna ujula

Uimarintie 2

- **036 212 428**

Lammi ujula

Lamminraitti 37

- **040 455 7045**

Mänguväljakute, väikeste spordiväljakute ja jooksuradade korra eest vastutab Hämeenlinna linna kommunaalstruktuuri teenusteosakond.

Teenindustelefon

- **036 213 500**

info.yhdyskuntarakenne@hameenlinna.fi

8. MITMEKULTUURILINE TEGEVUS

8.1. Hämeenlinna mitmekultuuriline töö

Mitmekultuuriline töö toimub Kumppanuustalos, kus pakutakse ruume tegutsemiseks teiste hulgas ka mitmekultuurilistele rühmadele ja organisatsioonidele. Kumppanuustalos korraldatakse näiteks soome keele õpet, vaba aja tegevusi, mitmesuguseid rühmadele mõeldud tegevusi. Mitmekultuurilise töö eesmärk on edendada erinevatest kultuuridest arusaamist, toetada immigrante oma kultuuri säilitamisel ja aidata neil tegutseda võrdõiguslike linnakodanikena.

Tegevusabi (yhteisöavustus)

Tegevusabi võid taotleda, kui plaanid korraldada üritust, mis toetab sinu oma kultuuri ja/või Hämeenlinna eluga kohtumist. Lisateavet saad Immigratsiooniteenuste büroost või mitmekultuurilise tegevuse juhendajalt.

Hämeenlinna mitmekultuuriline töö

Kumppanuustalo
Kirjastokatu 1

- 03 621 2560
- www.hameenlinna.fi/maahanmuutto

8.2. Eeslinnakeskused

Hämeenlinnas on kaks eeslinnakeskust. Nendes võid kohtuda teiste inimestega, käia kohvi joomas, lugeda lehti, teha koopiaid ja kasutada arvutit. Eeslinnakeskustes korraldatakse mitmekülgset

tegevust: sul on võimalus osaleda erinevates ringide ja hobirühmade töös, näiteks keele-, meisterdamis- ja käsitööringides ning liikumisrühmades, kursustel, üritustel ja väljasõitudel. Eeslinnakeskuste sündmuste kalendrid on saadaval eeslinnakeskustes, Kastelli teeninduspunktis ja internetis.

- lahiokeskus.fi

Ida eeslinnakeskus Katumal

Kanervatie 1

- 045 7731 2017

Lääne eeslinnakeskus Nummel

Sammontie 4

- 045 7731 2018

8.3. Mitmekultuuriline keskus Kaarisilta, Hämeenlinna piirkonna ühing Setlementti

Hämeenlinna piirkonna Setlementti ry on mitmekultuuriline ühing, mille liikmed on nii soomlased kui ka erinevatest riikidest Hämeenlinna elama asunud immigrandid. Setlement korraldab erinevaid rühmategevusi, näiteks huvialategevusi, ringe tüdrukutele ja poistele, tegevuspäevi, tegevust koolivaheaegadel. peale selle ka üritusi, pidusid ja koolitusi, milles võid osaleda. Siit võib ka õppimisel abi saada. Kaarisilta keskus on Setlementi mitmekultuuriline kohtumispaik, kust saab abi ja nõuandeid kõigis immigrantide elu puudutavates küsimustes, näiteks aval-

duste täitmisel ja soome keele õppimisel. Klientide käsutuses on arvuti. Setlemendist võivad sisserändajad ja nende pereliikmed ning mitmekultuurilised pered saada vabatahtlike pakutatavat abi ja toetust.

Hämeenlinnan seudun setlementti ry

Kirjastokatu 1

- **050 326 9146**
- **www.hmlsetlementti.net**

Hämeenlinna pearaamatukogu

Lukiokatu 2, 13100 Hämeenlinna

- **036 212 598**

Jukola raamatukogu

Eeronkuja 5, 13500 Hämeenlinna

- **036 213 468**
- **<https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena>**

8.4. Raamatukogud

Hämeenlinnas on kolm raamatukogu: pearaamatukogu, Tuomela raamatukogu ja Jukola raamatukogu, lisaks on raamatukogud linna lähipiirkondades. Raamatukogudes leidub kirjandust paljudes erinevates keeltes, ent võid ka paluda, et raamatukogutöötaja telliks raamatuid sinu emakeeles. Raamatukogusid võib igäüks raamatukogukaardi alusel tasuta kasutada. Raamatukogukaardi saad lähimast raamatukogust raamatukogutöötaja käest.

9. USUND

Soomes on usuvabadus. Igaühel on õigus tunnistada ja praktiseerida oma usundit ning õigus väljendada oma veendumusi. Umbes 90% soomlastest on kristlased. Soome rahvakirikud on evangeelne luteri kirik ja õigeusu kirik. Evangeelsesse luteri kirikusse kuulub umbes 80% soomlastest ja õigeusu kirikusse umbes 1,1% soomlastest. Umbes 1,3% soomlastest kuulub registreeritud usuühendustesse, millest suuremad on Jehoova tunnustajad, Soome Vabakirik, Katoliku kirik Soomes, Soome Adventistide Kirik ja Soome Nelipühilaste Kirik. Peale selle on Soomes esindatud mitmed teised usundid, nagu islam, judaism, budism ja hinduism.

9.1. Hämeenlinna-Vanaja Evangeelne Luterlik kogudus

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10.00 Hämeenlinna ja Vanaja kirikus ning kell 12.00 Hätilä kirikus ja Jukola Lintukodos. Kogudus korraldab erivanuseliste liikmetele mitmesugust tegevust: ringe, muusikalist tegevust, tegevust väikerühmadele ja muid üritusi. Kõikidele kodudele jagatavat lehte Kotikirikko saab lugeda ka internetist.

Kirikukantselei

Rauhankatu 14

• 03 62 641

Valves olev õpetaja

• 040 804 9330

• www.hameenlinna-evl.fi

Mitmekultuuriline töö

Diakoniss Tiina Kröger

• 040 804 9359

tiina.kroger@evl.fi

9.2. Hämeenlinna õigeusu kogudus

Korralised jumalateenistused toimuvad laupäeviti kell 17.00 (vigilia ehk koguõine jumalateenistus) ja pühapäeviti kell 10.00 (liturgia), lisaks jumalateenistused erinevate pühade ajal. Iga kuu viimasel pühapäeval toimub liturgia kahes keeles (soome ja slaavi/vene keel). Koguduse juures tegutseb koor, tegeletakse laste-, pere- ja noorsootöoga, tegutseb diakooniaselts, ikooniring, teispäevaselts, Kyyrölä ring, venekeelne õigeusuring. Koguduse leht Analoogi on loetav ka internetis aadressil www.ort.fi/analoigi.

Kirikukantselei

Matti Alangonkatu 11

T, K ja R kell 9.30–12.00

• 036 165 228

hameenlinna@ort.fi

• www.ort.fi/hameenlinna

Kirikuõpetaja

Markku Aroma

• 036 125 229

Õigeusu kirik
Erottajakatu 2

Ahvenisto suvekirik
Keskhaigla vastas

9.3. Tampere katoliku kirik, Püha Risti kogudus

Hämeenlinnas peetakse missat iga kuu esimesel pühapäeval kell 15.00 (õigeusu kogudusesaal, Matti Alango tänav 11 A, 13130 Hämeenlinna). Tampere kirikus on soomekeelne missa igal pühapäeval kell 10.30 ja ingliskeelne missa kell 18.00.

Amurinkuja 21, 33230 Tampere
• <http://risti@catholic.fi>

Kirikuõpetaja Zenon Strykowski
• **032 127 280**

9.4. Hämeenlinna Vabakogudus

Jumalateenistus toimub pühapäeviti kell 16.00, siis peetakse ka laste pühapäevakooli. Koguduse tegevuse hulka kuuluvad ristiusku tutvustavad kursused „Alfa“, Eli toiduabitöö, skautide töö, noorteõhtud, kodurakukesed, programm „International Fellowship“, lisaks palju muud tegevust eri vanuses koguduseliikmetele. Vabakogudus tegutseb kolmes kohas: Sibeliuksenkatu 17, Katumantie 25 ja litalas Koulutie 39.

Sibeliuksenkatu 17
• **036 821 209**
hameenlinna@svk.fi
• www.hmlvapis.fi

Pastor Arto Kortemaa
• **040 051 8300**
arto.kortemaa@svk.fi

9.5. Hämeenlinna Nelipühilaste kogudus Saalem

Nädala tähtsaim sündmus on pühapäeviti kell 11.00 toimuv päevane jumalateenistus „Luba sõnal puudutada“ („Anna sanan koskettaa“). Teisipäeviti kell 19.00 on sõna- ja palveõhtu. Kogudus pakub tegevust lastele, teismelistele, noortele ja täiskasvanutele. Mitmekultuuriline koor ja ansambel, mitmekultuurilised jumalateenistused.

Turuntie 12
Kantselei avatud T kl 16.00–18.00,
K–N kl 10.00–12.00
• **036 822 233**
info@saalem.net
• www.saalem.net

Pastor Onni Haapala
044 550 4163

Diakooniapastor Jukka Nieminen
040 092 0363

9.6. Hämeenlinna Adventistide kogudus

Jumalateenistused igal laupäeval kell 10.00. Abistamisteenuse vanakraamiturg on avatud teisipäeviti kl 17.00–19.00, turul on saadaval ka toitu Euroopa Liidust.

Tykistötie 13

- **036 169 655**
- **www.adventikirkko.fi/hml**

Abistamistöö eest vastutav isik

Birgit Jensen–Kannisto

- **040 567 7710**

9.7. Islam

Ühing Soome Islami Nõukogu

Islaminõukogu (SINE) ülesanne on tegeutseda Soome islami kogukondade koostööorgani ja foorumina. Nõukogu esindab liikmesorganisatsioone suhtluses erinevate ametkondade ja teiste usuühendustega.

Soome Islami Nõukogu (SINE)

Apollonkatu 10 B 82, Helsingi

- **094 587 386**

sine@sine.fi

- **www.sine.fi**

9.8. Budism

Watbuddharama Finland

Aallokontie 25, Nurmijärvi

- **097 263 721 või 040 832 1009**

mahanual@hotmail.com

- **www.watbuddharama.net**

10. RAHVAPENSIONIAMET (KELA)

Rahvapensioniamet ehk Kela pakub sotsiaalselt kaitset erinevates eluolukordades toimetulemiseks. Soome sotsiaalse kaitse alla kuulumist võid taotleda, kui kavatsed jääda Soome alaliselt elama. Lisateavet Kela makstavate hüvitiste kohta saad lähimast Kela büroost või Kela koduleheküljelt. Lisainfot erinevatest maadest immigrandide õiguste kohta leiad käesoleva juhendi lisadest.

KELA (Rahvapensioniamet)

Rauhankatu 1

• www.kela.fi

Allpool on Kela telefoninumbrid teenuste kaupa.

10.1. Näiteid Kela hüvitiste kohta

Sotsiaalne kaitse aitab erinevates eluolukordades. Selle saamiseks tuleb esitada taotlus, mille alusel Kela hindab, milliseid hüvitisi sul on õigus saada.

- Ematoetus: kui oled käinud enne 5. raseduskuud tervisekontrollis, võid saada beebiriideid ja hooldusvahendeid. Ematoetuse võib saada ka rahas.
- Emapalk ja vanematoetus: kui saad lapse, on sul õigus saada emapalka, kui oled enne eeldatavat sünnitustäht-aega elanud Soomes vähemalt 180 päeva.
- Lapse koduhoolduse toetus on raha, mida saad, kui hoiad alla 3-aastast last kodus.

- Lapsetoetus on igakuine toetus, mida makstakse alla 17-aastase lapse hool-dajale.
- Õppetootus on abiraha, mida võid taotleda, kui õpid gümnaasiumis, kutse-koolis, kutsekõrgkoolis või ülikoolis.
- Eluasemetoetust antakse üüri tasu-miseks. Eluasemetoetuse suurus sõltub üürist, elanike arvust ja nende sissetu-lekust. Eluasemetoetus katab vaid osa kuludest.
- Töötushüvitis: kui oled töötü, võid saada töötushüvitist. Selleks pead end tööjõubüroos töötuks tööotsijaks regist-reerima.
- Haiguspäevaraha: kui oled haige ega saa tööle minna või oled töötü, võib sul olla õigus saada haiguspäeva- raha.
- Taastusravi: kui oled raskelt haige või sul on puue, võid taotleda toetust taas-tusravi kulude katmiseks.
- Pension: üle 65-aastased isikud saa- vad Soomes pensioni. Pensioni võib saada ka haige inimene, kes ei suuda enam tööd teha. Pensioni suurust mõ- jutab see, kui kaua sa oled Soomes elanud, kas sa oled Soomes töötanud ja kas sa saad pensioni välisriigist. Ka alla 65-aastastele võidakse erijuhtumi- tel pension määrata.

10.2. Kela üleriigilised teenindusnumbrid

Teenindusnumbrid töötavad E–R kl 8.00–18.00

Info hüvitiste maksekuupäevade kohta: 020 634 0210

Automaatne telefoniteenus, kust saab teavet lapsetoetuse, koduhooldustoetuse, pensioni ja puudetoetuse, eluasemetoetuse, õppetoeetuse ja sõjaväetoetuse maksekuupäevade kohta. Teenus töötab iga päev ööpäevaringselt.

Kaitseväekohustuslaste toetused

Kaitseväeteenistuse toetus jt kaitseväekohustuslaste toetused 020 692 200

Eluasemetoetus

Üldine eluasemetoetus 020 692 201

Pensionid

Rahvapension, tööpension, pensionisaaja eluasemetoetus 020 692 202

Kela-kaart ja ELi ravikindlustuskaart

Kela-kaardi ja Euroopa ravikindlustuskaardi tellimine 020 692 203

Taastusravi

Taastusraviteenused ja -kursused, taastusravitoetus 020 692 205

Toetused lastega peredele

Vanemapäevarahad, lapsetoetus, elatistoetus ja teised lastega peredele mõeldud toetused (NB! Erihooldetoetuse asjus helista „Haigestumise“ all toodud telefonil) 020 692 206

Sisse- ja väljaränne

Sotsiaalne kaitse välisriiki või Soome elama asumisel 020 692 207

Pereliikme surm

Lesepension, lapsepension, perepension 020 692 208

Toetused õppuritele

Õppetoeetus, eluasemetoetus, õppetoeetuse riiklik tagatis, intressitoetus, koolisõidutoetus 020 692 209

Haigestumine

Arstiabi hüvitis, ravimihüvitised, haiguspäevarahad ja erihooldetoetus 020 692 204

Töötustoetused

Tööturutoetus, põhipäevarahad, koolitusaegsed toetused töötule 020 692 210

Puudetoetused

Puudetoetused, pensionisaaja hooldustoetus, tsöliaakiahüvitis 020 692 211

Välismaalt helistamine

Kui helistad välismaalt, vali kõigepealt +358 ja pärast seda soovitud telefoninumber ilma esimese nullita.

Nt kaitseväekohustuslaste toetused +358 20 692 200

11. ABI KRIISIOUKORDADES

11.1. Esmabi ja hädaolukorrad

Eluohtrliku situatsiooni puhul tuleb viivitamatult helistada häirekeskusesse

Soome üldine
hädaabinumber on 112

11.2. Vaimne tervis

Kui sa tunned ärevust, masendust või oled sattunud kriisilukorda, võta ühendust tervisekeskuse psühhiaatriaõega.

Psühhiaatriaõed

Vastuvõtuoja broneerimine oma arstikeskuse kaudu tööpäeviti kl 11.00–12.00.

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Mielenterveys-ja-henkisen-hyvinvoinnin-palvelut/

11.3. Tugiteenused sõltuvushäiretega inimestele

Sõltuvushäirete puhul saab abi A-kliinikust. Teenused on tasuta. Tervishoiutöötaja või sotsiaaltöötaja võtab vastu tööpäevadel kl 8.00–10.00. Eelregistreerimine ei ole vajalik.

Hämeenlinna A-kliinik

Viipurintie 1-3, D-hoone, 3. korrus

• **036 212 400**

Telefonivalve E–R kl 11.00–12.00

• www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Paihdepalvelut/

Ühing Hämeen Sininauha ry

Sininauha ry abistab alkoholi- ja uimastisõltlasi ja neid, keda ähvardab diskrimineerimine. Sininauha ry pakub võimalust osaleda rehabiliteerivas töötegevuses ja päevakeskuse tegevuses, siit võib saada toetatud elamise teenust, majanduslikku nõustamist, samuti jagatakse toiduabi.

Hämeen Sininauha ry

Markkulantie 3 A

• **044 282 1403**

(Kauratie vanakraamiturgi)

• **050 461 2700** (Sinitori)

• **040 047 4097** (Aake Huurresalo)

aake.huurresalo@sininauha.com

• www.sininauha.com

11.4. „Living room“

„Living room“ on uimastisõltlastele mõeldud hõlpsalt kättesaadav tervise nõuandla ja kontrollpunkt. Siin võib aega veeta, lehti lugeda, duši all käia ja oma riideid pesta. „Living roomis“ on asjaajamine anonüümne ning sealsed teenused on tasuta.

„Living Room“

Hämeenlinna A-kliinik

Birger Jaarlinkatu 21 B 36,

13100 Hämeenlinna

• **036 213 366**

www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Paihdepalvelut/

11.5. Majandus- ja võlanõustamine

Majandus- ja võlanõustamispunkti saad abi, kui sul on probleeme raha kasutamisel ja võlgu, mida sa ei suuda maksta. Majandus- ja võlanõustamine on tasuta. Kohtumisaeg tuleb eelnevalt telefoni teel broneerida.

Majandus- ja võlanõustamispunkt

- **036 212 765 ja 036 212 763**

Helistada saab E–R kl 13.00–14.00

Külastamisaeg ainult eelneva broneeringu alusel.

- **www.hameenlinna.fi/Palvelut/Sosiaalipalvelut/Talous--ja-velkaneuvonta/**

11.6. Õigusabibüroo

Õigusabibüroo abistab eraisikuid kõigis juriidilistes küsimustes. Büroo teenindab nii Hämeenlinna linnaelanikke kui ka naabervaldade elanikke.

Õigusabibüroo

- **029 566 0620**
- **www.oikeus.fi**

11.7. Kuriteoohvrite valveteenistus

Kui sina või keegi sinu lähedastest saab kuriteo ohvriks või tunnistajaks, võid võtta ühendust kuriteoohvrite valveteenistusega. Sealt saad abi ja nõuandeid, kuidas antud olukorras toimida.

Kuriteoohvrite valveteenistus Kanta-Häme teeninduspunkt

Kirjastokatu 1, 13100 Hämeenlinna

- **050 378 2877**
- **www.riku.fi**

11.8. Surmajuhtumid

Surmajuhtumi korral võta hauakoha saamiseks ühendust lahkunu kogudusega. Matuseid korraldavad üldjuhul eramatusebürood. Lahkunu vara kindlakstegemiseks pöördu advokaadi või õigusabibüroo poole. Matusetootust matuste korraldamiseks võib küsida sotsiaalbüroost. Kui on kavas matused korraldada lahkunu kodumaal, võta ühendust oma riigi saatkonnaga. Ära unusta lõpetada lahkunu lepinguid (näiteks telefoni-, elektri- ja internetilepingud), üles ütelda üürileping ja tühjendada korter. Korterit tühjendamisel võib saada abi näiteks ühingult Sininauha või sihtasutuselt Luotsi.

Sininauha ry

- **www.sininauha.com**

Luotsi säätiö

- **www.luotsisaatio.fi**

12. TEISI TEENUSEID

12.1. Taaskasutus

Vanakraamitugudelt võid osta soodsalt kasutatud mööblit, riideid ja nõusid.

Hämeenlinna suur vanakraamitug (Suurkirpputori)

Keksikatu 5, 13110 Hämeenlinna

• **036 881 661**

Taaskasutuskeskus (Kierrätyskeskus)

Aulangontie 1, 13210 Hämeenlinna

• **036 876 312**

Vanakraamitug

Herman's Second Hand

Brahenkatu 27, 13100 Hämeenlinna

• **036 166 330**

Misjonitug Fida (Lähetystori Fida)

Raatihuoneenkatu 8,

13100 Hämeenlinna

• **036 120 898**

Sininauha ry vanakraamitug

Kauratie 2, 13130 Hämeenlinna

• **036 537 311**

Sinitori

Markkulantie 3, 13100 Hämeenlinna

• **0365 6180**

12.2. Loomaarst

Hämeenlinnas on kolm väikeloomakliinikut. Loomaarstid käivad ka talumajapidamistes ning tallides suurloomi ravimas. Samuti töötab loomakliinikutes valvearst.

Kanta-Hämeenlinna väikeloomakliinik, valla loomaarstid

Hongistonkuja 8 (Jukola)

• **036 213 757**

Valvetelefon väljaspool töoaega

036 213 757.

Aja broneerimine argipäeviti

kl 8.00–9.30

• **www.hameenlinna.fi/elainlaakari**

12.3. Apteegid

Apteegid on avatud samadel aegadel kui kauplusedki. Hädaolukordade jaoks on olemas valveapteegid, mis on tavapärestest lahtiolekuaegadest kauem avatud. Valveapteegid on:

Hämeenlinnan Tori-Apteekki (Hämeenlinna Turuapteek)

Hallituskatu 18

• **0363 0600**

Avatud E–P kl 8.00–21.00

• **www.toriapteekki.fi**

Keskus Apteekki (Keskapteek)

Raatihuoneenkatu 8

• **036 823 631**

Avatud E–R kell 8.00–20.00,

L kl 9.00–16.00

• **www.keskusapteekki.com**

Raatihuoneen Apteekki (Raekoja apteek)

Sibeliuksenkatu 3

• **036 822 018**

Avatud E–R kell 8.30–18.00,

L–P kell 10.00–18.00

• **www.raatihuoneenapteekki.fi**

Apteek, mis ei ole valveapteek:

Kaurialan apteekki

Turuntie 4-6

• **036 824 400**

Avatud E–R kl 8.30–19.00,

L kl 9.00–14.00, juulis E–R

kl 8.30–18.00, L kl 9.00–14.00

• **www.kaurialanapteekki.fi**

12.4. Suulised ja kirjalikud tõlked

Seaduse järgi on klientidel õigus ametkondadega suhtlemisel kasutada tõlgi abi. Asjaajamistõlgi ülesanne on tõlkida kummagi poole sõnavõttud, kuid seejuures ei tohi ta tegutseda abistajana või poole esindajana. Asjaajamistõlk on alati erapooletu ja tal on vaikimiskohustus.

Suulist tõlget teostavaid tõlke ja kirjalikke tõlkeid saab tellida tõlkekeskustest või eraettevõtetest. Tõlgid tuleb alati tellida tõlkide vahendusfirma kaudu. Tõlk tuleks kindluse mõttes tellida võimalikult aegsasti, eriti harvemini esinevate keelte puhul. Tellimisel tuleb tõlkekeskusele teatada, mis keelest on vaja tõlkida (pööra tähelepanu ka murretele), tellija nimi ja telefon, tõlkimise toimumiskuupäev ja kellaaeg, vestluse teema ja aadress, kuhu arve saata. Kui asjaajamisega on seotud palju dokumente, oleks hea saata need tõlgile eelnevalt tutvumiseks. Teata kohe tõlkekeskusele,

kui kokku lepitud aeg muutub või see tühistatakse.

Kui tellid dokumendi kirjaliku tõlke, teata telefoni või posti teel, mis keelde dokument tuleb tõlkida, tõlke teema ja lehekülgede arv, tähtaeg, millal tõlge peab valmis olema, samuti oma kontaktandmed ja aadress, kuhu arve saata, ning saada tõlgitav dokument postiga või mõnel muul kokku lepitud viisil.

Suulise tõlke hind sõltub keelest ja teenust pakkuvast büroost ning jääb vahemikku 62–120 eurot tund, sellele lisanduvad tõlgi sõidukulud ja käibemaks 24%. Kirjalike tõlgete hind on umbes 60–80 eurot lehekülje eest.

Tõlkekeskuste kontaktandmed ning lisateavet nende pakutavate keelte ja teenuste kohta leiad internetist ja linnade kodulehekülgedelt. Ka eratõlkefirmade kontaktandmed leiad internetist.

13. ÜLDTEAVE

13.1. Välismaalaste hääleõigus Soomes

Kohalike omavalitsuste valimistel on hääleõigus neil välismaalastel, kes on Soomes elanud kaks aastat (kohalike omavalitsuste seaduse § 26) ning Euroopa Liidu liikmesriikide, Islandi ja Norra kodanikel, kes on vähemalt 18-aastased ja kellel on rahvastikuregistri andmete kohaselt Soomes koduleht 51 päeva enne valimisi. Valimisedelid saadetakse postiga koju.

Euroopa Parlamendi valimistel on hääleõigus Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikul, kes on vähemalt 18-aastane ja kellel on kodukohaseadusele (1944/201) vastav elukoht Soomes, kui ta ei ole kaotanud Euroopa Parlamendi valimiste hääleõigust selles riigis, mille kodanik ta on (valimisseaduse § 2).

Parlamendi- ja presidendivalimistel saavad hääletada Soome kodanikud alates 18. eluaastast.

13.2. Soome kodakondsuse taotlemine

Välismaalane võib taotleda Soome kodakondsust, kui ta on elanud Soomes piisavalt kaua.

Kodakondsuse taotlemisel pead andma teavet oma isiku kohta, tõestama Soomes elatud aja pikkust ja näitama ära oma sissetulekuallikad. Sa pead oskama soome, rootsi või soome viipekeelt. Keeleoskust võib tõestada näiteks üldkeeleeksami sooritamiselega (vt lehekülg

30) või Soome õppeasutuse tunnistuse või diplomiga.

Kodakondsustaotlus esitatakse Immigratsiooniameti blanketil. Blanketi saad oma elukohajärgsest politseiyaoskonnast, taotluse pead isiklikult esitama samasse jaoskonda. Võta kaasa isikutõendav dokument. Kodakondsusotsus on tasuline. Tasu tuleb ära maksta taotluse menetlusse andmisel.

Immigratsiooniameti kodulehelt saad täpsemat teavet taotlusega seotud nõuete ja järjekorra pikkuse kohta.

Immigratsiooniamet

Lautatarhankatu 10, Helsingi

- 029 541 9600
- www.migri.fi

13.3. Välismaalaste kaitsevääkohustus Soomes

Soomes on kaitsevääkohustuslased vaid Soome kodanikud. Mitme kodakondsusega isikutel on võimalus kaitsevääkohustuse täitmisest vabaneda. Teise riigi kodakondsuse saamisest tuleb teavitada kaitsevääkohustuse esindajaid, välismaal viibides aga Soome esindust, eelkõige siis, kui isik on jõudnud kaitsevääkohustuslase ikka. Välismaal on kaitsevääkohustuslase kontaktametkonnaks Soome esindus. Välismaalt kait-

seväeteenistusse tuleval isikul on õigus suhelda ametnikega emakeeles, seega korraldatakse vajadusel tõlge. Alaliselt välismaal elavatele ja sealt armeeteenistusse saabunud ajateenijatele hüvitatakse sõidukvootide raames 1–4 sõitu välisriigis asuvasse kodukohta. Sõidukulud välismaalt ja välismaale hüvitatakse vaid siis, kui kaitseväekohustlane elab välisriigis alaliselt. Soomes võivad ka naised soovi korral läbida kaitseväeteenistuse. Kaitseväeteenistus kestab tavaliselt 6–12 kuud.

- www.puolustusvoimat.fi

13.4. Liikumine looduses ja igapäheõigus

Igapäheõigus tähendab iga Soomes viibiva isiku õigust liikuda ja viibida looduses sõltumata sellest, kes on maa omanik või haldaja. Looduses liikumiseks ei ole vaja maaomaniku luba ja selle eest ei ole vaja tasu maksta. Igapäheõigust kasutades ei tohi tekitada kahju ja teisi häirida. Igapäheõigus on üldiselt heaks kiidetud riigi tava ja põhineb erinevatel seadustel. Igapäheõigus kehtib ka välismaalaste suhtes.

Sul on lubatud:

- kõikjal looduses jalutada, suusatada või rattaga sõita, välja arvatud õuealadel ning sellistel põldudel, heinamaadel ja istandikes, mis võivad saada liikumise tõttu kannatada;
- veeta ajutiselt aega neis kohtades, kus liikumine on lubatud. Näiteks võid suhteliselt vabalt telkida, seejuures siiski jälgides, et valitud koht oleks elumajadest piisavalt kaugel;
- korjata metsamarju, seeni ja lilli;

- püüda kala õngega või jäält ning
- sõita paadiga, ujuda, end veekogudes pesta ja jäält liikuda.

Sul on keelatud:

- teisi häirida ja loodusele kahju teha;
- lõhkuda linnupesi ja häirida linnupoegi;
- häirida põhjapõtru ja teisi ulukeid;
- langetada või vigastada kasvavaid puid, võtta võõralt maalt kuivanud või mahalangenud puid, hagu ja sammalt;
- teha eramaale lõket ilma tungiva vajaduseta;
- häirida kodurahu, näiteks lärmates või jäädes laagrisse elumajadele liiga lähedale;
- loodusesse prügi maha jätta;
- sõita ilma maaomaniku loata tema maal mootorsõidukiga ja
- püüda kala või pidada jahti ilma vastavate lubadeta.

Allikas: www.ymparisto.fi.

13.5. Sooline võrdõiguslikkus, võrdne kohtlemine ja diskrimineerimine

Diskrimineerimine on Soome seaduse järgi kuritegu. Inimest ei tohi diskrimineerida soo, vanuse, päritolu, keele, usundi, veendumuste, arvamuste, tervisliku seisundi, puude või muu temaga seotud asjaolu pärast (Soome Vabariigi põhiseaduse § 6).

Kui tunned, et sind on diskrimineeritud etnilise päritolu või immigrandi staatuse tõttu, võid võtta ühendust vähemustevolnikuga. Vähemustevolnik jälgib välismaalaste olukorda Soomes ja kaitseb nende õigusi. Vähemustevolnikule võid saata e-kirja või helistada või külastada tema bürood. Broneeri eelnevalt aeg. Vähemustevolnikuga saad suhelda oma emakeeles. Vajadusel kirjad tõlgitakse ja vestlusele kaasatakse tõlk.

Vähemustevolnik abistab ka inimkaubanduse ohvreid. Võid vähemustevolniku poole pöörduda ka näiteks olukordades, kui tunned, et sind on tööl diskrimineeritud või sunnitud prostitutsiooniga tegelema.

Inimkaubanduse ohvrid võivad saada abi ka inimkaubanduse ohvrite abistamissüsteemist

- **+3587 1876 3170**
- **www.ihmiskauppa.fi**

Vähemustevolnik

Mikonkatu 25, Helsingi

- **029 548 8666** (argipäeviti kl 10.00–12.00)
- ofm@ofm.fi
- **www.syrjinta.f**

ABI PROLEEMSETE OLUKORDADE PUHUL

Kui tunned, et sind on diskrimineeritud või halvasti koheldud, saad diskrimineerimisvastaseid nõuandeid kuriteohvrite valveteenistuse (RIKU) valvetelefonilt (tel 020 316 116, E–T kl 13.00–21.00 ja K–R kl 17.00–21.00, e-post sisasuomi@riku.fi). RIKU aitab välja selgitada, kes saaks antud olukorras kõige paremini aidata.

RIKU aitab vajadusel edastada probleemi vähemustevolnikule. On ka teisi, kelle poole võid otse pöörduda.

- Töölase diskrimineerimise korral: pöördu oma ametiühingu või töökaitseringkonna poole (kontaktandmed lk 25).
- Diskrimineerimine sotsiaalteenuste osutamise korral: pöördu valla sotsiaalvolniku poole. Kui saad enda arvates ebaõiglase otsuse Kelast või sotsiaalbüroost, tee otsuses toodud juhtnõrde kohaselt kirjalik avaldus, milles palud vea parandada (kontaktandmed lk 36).
- Diskrimineerimine terviseteenuste osutamisel: pöördu patsiendiesindaja poole (kontaktandmed lk 36).
- Diskrimineerimine üürikorterit taotlemisel: pöördu vähemustevolniku büroosse.
- Kui sinu last koolis kiusatakse, pöördu kooli direktori, õpetaja või koolikuraatori poole.
- Kui tunned, et sind diskrimineeritakse eitava vastusega varjupaigataotlusele, pöördu pagulaste nõustamise ühingu (kontaktandmed lk 59).
- Kui tunned, et sind diskrimineeritakse eitava vastusega elamisloataotlusele, pöördu õigusabibüroo poole (kontaktandmed lk 51).

14. RIIKLIKKE TEENUSEID IMMIGRANTIDELE

14.1. Immigratsiooniamet

Immigratsiooniamet (Migri) on siseministeeriumile alluv amet, kes käsitleb ja otsustab immigratsiooni, Soomes elamise, paguluse ja Soome kodakondsuse küsimusi. Immigratsiooniamet on immigratsiooni-, varjupaiga, pagulus- ja kodakondsusküsimustega tegelev pädev teenindav ja otsuseid langetav organisatsioon, kes viib ellu Soome immigratsioonipoliitikat. Immigratsiooniamet tegeleb ka teabeteenustega, toetamaks poliitiliste otsuste langetamist ning rahvuslikku ja rahvusvahelist koostööd.

Immigratsiooniamet

Lautatarhankatu 10, Helsingi

- 029 541 9600
- www.migri.fi

14.2. Infopank

Infopangast leiad 15 keeles põhiinformatsiooni Soome ühiskonna ja kultuuri, Soomes elamiseks vajalike lubade, korteri leidmise, soome keele õppimise, töö, ettevõtluse, edasiõppimise, tervishoiu, sotsiaalteenuste, kriisiabi, kultuuri- ja vaba aja teenuste ning ühingute kohta, samuti linke kodulehtedele, kust saab lisateavet.

- www.infopankki.fi

14.3. In To Finland, Coming to work in Finland

In To on Kela ja Maksuameti teeninduspunkt Soome elama asuvatele ja Soomest lahkuvatele töötajatele. In To teenindab lisaks töötajatele Soome tulevaid ettevõtjaid, üliõpilasi ning välismaalt tööjõudu palkavaid ja vahendavaid firmasid. In To teeninduspunktis teenindavad keeleoskusega ametnikud kliente Soome sotsiaalse kaitse ja maksusüsteemiga seotud küsimustes ning suunavad nad vajadusel teiste immigratsiooniga seotud ametnike juurde. In To paikneb Autotalos Helsingi Kampis. In To teeninduspunktil ei ole telefoniteenust. Kokkusaamisaja võib broneerida e-kirja teel.

In To Finland

Salomonkatu 17, A-trepikoda, 2. korrus
PL 82, 00601 Helsingi
info@intofinland.fi

- www.intofinland.fi

14.4. Kuriteoohvrite valveteenistus (RIKU)

RIKU teenused on suunatud kuriteoohvritele, ohvrite lähedastele ja kriminaalasja tunnistajatele. RIKU annab ohvritele nõu ja toetab neid ning abistab vajadusel kriminaalasjaga seotud praktilistes küsimustes. RIKUst on võimalik saada pikemaajalist tugiisikut, kes võib näiteks tulla kaasa politseijaoskonda

või kohtusse. RIKUst saab abi ka lähemiskeeluga seotud ja diskrimineerimisasjades.

RIKUs osutavad teenuseid spetsialistide juhendatud vabatahtlikud. Teenused on klientidele tasuta, ainult telefonikõnede eest tuleb tasuda kohaliku kõne tasu. Teenused on soome ja inglise keeles, teiste keelte tõlkimist püütakse organiseerida võimaluste piires. Ühendust võib võtta anonüümselt, vestlused on konfidentsiaalsed. RIKU on poliitiliselt ja usuliselt sõltumatu.

Isiklik toetus ja tugiisikud

Üleriigilised teenused:

Abitelefon

Juristi nõuanded telefoni teel

Nõuanded interneti kaudu

RIKU Hämeenlinna teeninduspunkt

Suomen kasarmi 2

- **050 378 2877** (tööpäeviti töö ajal)
- **020 316 116** E–T kl 13.00–21.00, K–R kl 17.00–21.00

RIKU partnerid lahenduste elluviimisel on Soome Setlemendiliit, Soome Puna-rist, Varjupaikade ja Turvakodude Liit, Naiste Ühendus Unioni, Kirikunõukogu, Soome Vaimse Tervise Selts ja Mannerheimi Lastekaitseliit. Suurimad rahastajad on Rahaautomaatide Ühing ja riik.

Täpsemat teavet teenuste kohta ja teeninduspunktide kontaktandmed leiad 15 keeles aadressilt www.riku.fi.

14.5 Väestöliitto (Rahvastikuliidu) Mittmekultuuriline Oskusteabekeskus

Väestöliitto Mittmekultuuriline Oskusteabekeskus nõustab ja abistab sisse-rändajaperesid, lapsi ja noori Soome integreerumisel ja kohanemisel. Keskuses töötavad mittmekultuurilise taustaga spetsialistid. Oskusteabekeskus korraldab sarnaste rühmade tegevust erinevates keeltes (VePa), koolitust neile, kes immigrantidega tööl kokku puutuvad, koostab integratsiooni ja integreerumisega seotud materjale ja nõustab kliente.

Väestöliitto Mittmekultuuriline Oskusteabekeskus

Kalevankatu 16 B, 3. korrus, Helsingi
kotipuu@vaestoliitto.fi

- www.vaestoliitto.fi/
monikulttuurisuus

14.6. Pagulaste nõustamiskeskus Pakolaisneuvonta ry

Pagulaste nõustamiskeskus annab juriidilist abi ja nõuandeid varjupaigataotlejatele, pagulastele ja teistele välismaalastele.

Pakolaisneuvonta ry:n Helsingin toimisto

(Pagulaste nõustamiskeskuse
Helsingi büroo)

Kaisaniemenkatu 4 A, 6. korrus,
Helsingi

- **075 757 5100**
pan@pakolaisneuvonta.fi

- www.pakolaisneuvonta.fi

14.7. Mitmekultuuriline Naisteabikeskus Monika

Ühing pakub tasuta tuge ja teenuseid vägivalda ohvriks sattunud immigrandidest naistele ja lastele. Abi saab paljudes erinevates keeltes. Monika-Naiste Liit (Monika-Naiset liitto ry) on erineva etnilise taustaga naisorganisatsioonide katusorganisatsioon. Liidu eesmärk on toetada immigrantidest naiste heaolu ja aktiivset kodanikutegevust, pakkuda abi vägivalda kogunud immigrantidest naistele ja lastele, mõjutada otsustelangetajaid ning pakkuda koolitust sotsiaal- ja tervishoiutöötajatele.

ÜLERIIGILINE ÖÖPÄEV LÄBI
AVATUD
VALVETELEFON 096 922 304

Monika-Naiset liitto ry

(Ühing Monika-Naiste Liit)

Hermannin Rantatie 12 A, 00580 Helsinki

• **097 279 9999**

info@monikanaiset.fi

• **www.monikanaiset.fi**

14.8 Rahvusvaheline kunstikeskus Kassandra

Kassandra on Helsingis asuv rahvusvaheline kunstikeskus, mis ühendab Soome elama asunud ja põlissoomlastest kunstnike, korraldab teatrietendusi ja kunstüritusi, jagab teavet erinevate kultuuride vahelisest koostööst, organiseerib kunstõpikodasid naistele, lastele, noortele ja kooliõpilastele ning loob ja vahendab igasuguseid kunstiprogramme: muusikat, tantsu, luulet ja kätega tehtut.

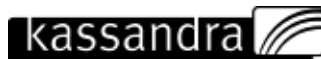
Kassandra ry

Aleksanterin teatteriBulevardi 23-27,
00180 Helsinki

• **010 439 9190**

kassandra@kassandra.fi

• **www.kassandra.fi**

LISA 1. Töötaja Soome elama asumine ELi riigist

Riigis viibimine

- Kui töötajal on Soomes palgatöö, ei ole elamisluba vaja.
- Kui Soomes viibimine kestab üle 3 kuu, tuleb elukoht registreerida migratsiooni ameti (Maahanmuuttovirasto) teenindusbüroos. Selle kohta väljastatakse kirjalik registreerimistunnistus.
- Elamisõigus kehtib ajutiselt. Kui töötaja elab Soomes viis aastat, võidakse töötajale anda alaline elamisõigus.

Magistraat

- Töötaja peab teatama oma elukohajärgsesse magistraati elukoha, et selle saaks registreerida rahvastikuregistris.
- Kui Soomes elamine on kestnud 3 kuud, tuleb lisaks registreerida ka elamisõigus.
- Kui on kavatsus jääda Soome pikemaks ajaks, antakse isikule isikukood ja ta registreeritakse alaliselt Soomes elavaks isikuks.

KELA (Rahvapensioniamet)

- Töötaja saab tähtajatult täieliku Soome sotsiaalse kaitse, kui töösuhe kestab üle 2 aasta (püsiv töösuhe).
- Kui töösuhe kestab 4 kuud kuni 2 aastat, saab töötaja sotsiaalse kaitse töötamise ajaks. Töötajal on töölkäimise ajal õigus haiguskindlustusele, laste koduhooldustoetusele ja lapsetoetusele. Talle hakatakse arvestama rahva- ja perepensioni ning talle kehtib Soome töötuskaitse seadus.

Maksuamet

Töö- ja ettevõtlusbüroo

- Töötajale ei kehti Soome sotsiaalne kaitse, kui töösuhe kestab vähem kui 4 kuud. Kui tema eest tasutakse Soome tööpensionikindlustusmaksleid, on tal siiski õigus laste koduhooldustoetuse hooldusrahal ja lisahooldustoetusele, samuti on tal õigus kasutada kohalike omavalitsuste avalikke tervishoiuteenuseid.
- Kui töötaja elab Soomes või on tulnud Soome kauemaks kui 6 kuuks, on ta Soomes maksukohustuslane ja peab oma palgalt Soome riigile maksud tasuma. Samuti peab ta esitama Soome tuludeklaratsiooni.
- Kui töötaja viibib Soomes maksimaalselt 6 kuud, on ta Soomes piiratud maksukohustuslane.
- Töötuks jäämisel on võimalus registreerida end töö- ja ettevõtlusbüroos töötajaks.
- Soome töötuskaitse hakkab kehtima, kui töötaja elab alaliselt Soomes ja on töötanud Soomes vähemalt 4 nädalat. Teistes ELi riikides kogunenud tööstaaži saab Soome üle kanda, esitades töötamistingimuste täitmiseks vormi E301.

Põhilised avalikud teenused

- Kui töötaja ei ole jõudnud Soomes nelja nädalat töötada ja tal puudub teise ELi riigi tööstaaž, võib tal olla õigus saada tööturutoetust (selleks tuleb elada alaliselt Soomes).
- Töötajal on õigus kasutada kõiki põhilisi avalikke teenuseid.

LISA 2. Töötaja pereliikme* Soome elama asumine ELi riigist

Riigis viibimine

- Soomes elamiseks ei ole elamisluba vaja.
- Kui töö Soomes kestab üle 3 kuu, tuleb elukoht registreerida migratsiooniameti (Maahanmuuttovirasto) teenindusbüroos. Selle kohta väljastatakse kirjalik registreerimistunnistus.
- Pereliige saab elamisõiguse Soomes, kui pere taasühinemist taotleval pereliikmel endal on Soomes elamisõigus. Lisatingimus on, et pereliikmel peab olema Soomes elamiseks piisavalt vahendeid (piisav toimetulek) ja kehtiv haiguskindlustus.
- Elamisõiguse registreering on tähtjatu. Kui Soomes on elatud viis aastat, võib saada alalise elamisõiguse.
- Pereliikmed ja teised lähimaksed võivad Soomes vabalt töötada, kui neil on olemas elamiskaart või nad on oma elamisõiguse registreerinud. Neil ei pea olema eraldi töötaja elamisluba.

Magistraat

- Pereliige peab teatama magistraati oma elukoha, et selle saaks registreerida rahvastikuregistris.
- Kui Soomes elamine on kestnud vähemalt 3 kuud, tuleb lisaks registreerida ka elamisõigus.
- Kui pereliige plaanib pikemaks ajaks Soome jääda, antakse talle isikukood ja ta registreeritakse alaliselt Soomes elavaks isikuks.

KELA (Rahva- pensioni- amet)

- Soome sotsiaalse kaitse saamiseks tuleb Soomes alaliselt elada.

- Soomes töötavate töötajate pereliikmetel on ELi vastava määruse kohaselt õigus Soome tervishoiuteenustele ja peretoetustele ka siis, kui nad elavad Soomes ajutiselt või ei ela üldse Soomes.

Maksuamet

- Kui töötaja kodu on Soomes või ta on tulnud Soome kauemaks kui 6 kuuks, on ta Soomes maksukohustuslane ning peab oma palgalt makse tasuma ja esitama Soome tuludeklaratsiooni.
- Kui töötaja viibib Soomes kuni 6 kuud, on ta Soomes piiratud maksukohustuslane.

Töö- ja ettevõtlusbüroo

- Töötaja võib end töö- ja ettevõtlusbüroos registreerida töötajaks.

Põhilised avalikud teenused

- Töötajal on õigus kasutada kõiki põhilisi avalikke teenuseid.

***ELi/EMP riikide, Šveitsi ja Liechtensteini kodanike pereliikmeteks loetakse:**

- alla 21-aastased või ülalpeetavad lapsed;
- abikaasa, elukaaslane või registreeritud paarisuhte partner;
- vanemad, kui nad on töötaja hooldatavad;

- abikaasa lapsed, kui nad on alla 21-aastased või ülalpeetavad;
- abikaasa vanemad, kui nad on hooldatavad;
- hooldaja, kui Soomes elav isik on alla 18-aastane.

ELi kodaniku pereliikmeks võidakse lugeda ka muu lähedane sugulane:

- kui ta on lähteriigis olnud ELi kodaniku ülalpeetav või hooldatav või tema leibkonna liige või kui raskete terviseprobleemide tõttu on hädavajalik, et ELi kodanik hooldab teda isiklikult.

LISA 3. Töötaja Soome elama asumine kolmandatest riikidest väljastpoolt Euroopa Liitu

Riigis viibimine

Palgatöö tegemiseks Soomes peab olema töötaja elamisluba. Sõltuvalt töö iseloomust võidakse väljastada:**

• Pidev elamisluba (A staatus) • tähtajatu kehtiv tööleping • tegevusala põhjal antud elamisluba; • antakse esimesel korral aastaks, pikendatakse maksimaalselt 4 aasta kaupa; • elamisluba kehtib sealjuures vaid passi kehtivusaja raames; • esmakordse elamisloa taotluse ja elamisloa pikendamise taotluse läbivaatamine toimub migratsiooniametis (Maahanmuuttovirasto) • saab isikukoodi, registreeritakse Soomes alalise elanikuna; • isikule kehtib Soome sotsiaalne kaitse (töösuhe peab kestma üle 2 aasta), isik saab Kela kaardi;	• Ajutine elamisluba (B staatus) • tähtajaline tööleping • mõnel juhul võidakse elamisluba anda vaid kindla tööandja juures töötamiseks; • antakse töösuhte kestmise ajaks, aga mitte rohkem kui 2 aastaks; pikendatakse maksimaalselt ühe aasta kaupa; • saab isikukoodi, registreeritakse Soomes alalise elanikuna: • isik saab osalise Soome sotsiaalse kaitse (töötamise ajaks), kui töösuhe kestab kauem kui neli kuud; töösuhe peab vastama töötamistingimustele*;

Magistraat

KELA (Rahvapensioniamet)

Maksuamet

maksukohustuslane

- saab tööandja jaoks tulumaksukaardi, maksab Soomes kehtivaid makse, peab esitama Soomes tuludeklaratsiooni;

Maksuamet

Soomes maksimaalselt 6 kuud –

- piiratud maksukohustuslane
- tööandja on Soome ettevõtte:
 - – maksab palgalt 35% ettemaksuna makstavat tulumaksu;
- tööandja ei ole Soomest (puudub kindel juriidiline aadress Soomes):
 - – ei maksa palgalt makse Soome riigile; renditöötaja:
 - – maksab palgalt maksud Soome riigile (kui töötaja on pärit Põhjamaadest, Baltimaadest, Moldaaviast, Gruusiast või riikidest, kellelega Soomel ei ole lepingut kahekordse maksustamise vältimiseks);

Soomes kauem kui 6 kuud – maksukohustuslane

- maksab palgalt Soomes kehtivaid makse, peab esitama tuludeklaratsiooni;
 - renditöötaja, kes viibib Soomes kauem kui 183 päeva, peab taotlema tulumaksu tasumist ettemaksuna;
- isik võib end töö- ja ettevõtlusbüroos registreerida töötajaks;
 - isik võib end töö- ja ettevõtlusbüroos registreerida töötajaks;

Töö- ja ettevõtlusbüroo

Põhilised avalikud teenused

- isikule laienevad tööjõupoliitilised meetmed;
- õigus töötustoetusele, kui töösuhe vastab töötamistingimustele* (eeldab vähemalt 2-aastast töölepingut);
- õigus saada kõiki põhilisi avalikke teenuseid.
- ei ole õigust pääseda tööpraktikale ega tööelu ettevalmistuskoolitusele;
- isik võib osaleda tööjõupoliitilistel koolitustel;
- ei saa töötushüvitist;
- **tervishoid:**
 - alla 4 kuu – õigused puuduvad;
 - alla 2 aasta – õigus saada tervishoiuteenuseid;
- **sotsiaalteenused:**
 - alla 4 kuu – õigused sotsiaaltoetustele puuduvad;
 - alla 2 aasta – piiratud õigused, saab arstiabihüvitist, haiguspäevarahasid.

* **Töötamistingimus:** 2010. aastal esimest korda töötü päevaraha saav palgasaja peab viimase 28 kuu jooksul olema töötanud vähemalt 34 nädalat (umbes 8 kuud). (Tööd peab olema tehtud vähemalt 18 tundi nädalas ja palk peab vastama vähemalt kollektiivlepingule. Kui antud tegevusalal ei ole kollektiivlepingut, peab täistööajaga tehtud töö palk olema vähemalt 1052 eurot kuus.)

** **Töötamine ilma elamisloata.** Teatud olukordades võib välismaalane Soomes töötada ilma elamisloata. Kui välismaalane on pärit riigist, mille kodanikelt nõutakse viisat, peab tal olema kehtiv viisa.

Töötaja elamisloa ei vaja:

- tõlgid, õpetajad, eksperdid ja spordikohtunikud, kes töötavad kutse või lepingu alusel maksimaalselt kolm kuud;
- professionaalsed kunstnikud või sportlased ja nende abistajad, kes töötavad

kutse või lepingu alusel maksimaalselt kolm kuud;

- meremehed, kes töötavad kaubalaeval, mis kaubalaevaregistri järgi seilab välismaal, või laeval, mis liikleb peamiselt välismaiste sadamate vahel;
- marja- ja puuviljakorjajad, kes töötavad maksimaalselt kolm kuud;
- mõne teise ELi või EMP riigi ettevõtte alalised töötajad, kes teevad Soomes tööd töövõtu või alltöövõtu korras. Tingimuseks on, et välismaalasel on teises riigis olemas vajalikud elamis- ja tööload.

LISA 4. Töötaja pereliikme* Soome elama asumine kolmandatest riikidest väljastpoolt Euroopa Liitu

Riigis viibimine

- Soomes elamiseks on vaja elamisluba.
- Elamisluba antakse perekondlike sidemete alusel.
- Pereliikmel peab Soomes olema tagatud toimetulek.
- Pereliikme elamisluba kehtib sama kaua, kui pere taasühinemist taotleva isiku elamisluba ja on sama staatusega.
- Elamisluba tuleb taotleda välismaal enne Soome tulekut.
- Erijuhtumitel või pereliige tulla Soome eelnevalt hangitud elamisloata ja taotleda seda alles Soomes. **

• Pidev elamisluba (A staatus)

- antakse esimesel korral aastaks, pikendatakse maksimaalselt 4 aasta kaupa;

- elamisluba kehtib sealjuures vaid passi kehtivusaja raames;
- esmakordse elamisloa taotluse ja elamisloa pikendamise taotluse läbivaatamine toimub migratsiooniametis (Maahanmuuttovirasto)

- piiramatu töötamisõigus

- saab isikukoodi, registreeritakse Soomes alalise elanikuna;

• Ajutine elamisluba (B staatus)

- antakse sama kauaks kui pere taasühinemist taotleval isikul, aga mitte kauemaks kui 2 aastaks; pikendatakse maksimaalselt ühe aasta kaupa;

- piiramatu töötamisõigus

- saab isikukoodi, registreeritakse Soomes ajutise elanikuna;

Magistraat

KELA (Rahva- pensioni- amet)

Maksuamet

- isikule kehtib Soome sotsiaalne kaitse, isik saab Kela kaardi;
- **maksukohustuslane**
- saab tööandja jaoks tulumaksukaardi, maksab palgalt või sotsiaaltoetustelt kehtivaid makse Soome riigile, peab esitama Soomes tuludeklaratsiooni;
- **Soomes maksimaalselt 6 kuud –**
- **piiratud maksukohustuslane**
- tööandja on Soome ettevõtte:
 - – maksab palgalt 35% ettemaksuna makstavat tulumaksu Soome riigile;
 - tööandja ei ole Soomest (puudub kindel juriidiline aadress Soomes):
 - – ei maksa palgalt makse Soome riigile;
 - renditöötaja:
 - – maksab palgalt makse Soome riigile (kui töötaja on pärit Põhjamaadest, Baltimaadest, Moldaaviast, Gruusiast või riikidest, kellega Soomel ei ole lepingut kahekordse maksustamise vältimiseks);
- **Soomes kauem kui 6 kuud –**
- **maksukohustuslane**
- maksab palgalt Soomes kehtivaid makse, peab esitama tuludeklaratsiooni;

Töö- ja ettevõtlusbüroo

Põhilised avalikud teenused

- isik võib end töö- ja ettevõtlusbüroos registreerida töötajaks;
- võib kuuluda töajõupoliitiliste meetmete alla;
- õigus töötushüvitisele;
- õigus kasutada kõiki põhilisi avalikke teenuseid.
- isik võib end töö- ja ettevõtlusbüroos registreerida töötajaks;
- võib kasutada piiratult töö- ja ettevõtlusbüroo teenuseid;
- ei saa töötushüvitist;
- võib pärast koduvalda registreerimist kasutada elukohajärgseid sotsiaalteenuseid ja vältimatuid tervishoiuteenuseid***;
- puudub õigus sotsiaaltoetustele.

* Kolmandate riikide kodanike pereliikmeteks loetakse:

abikaasa;

- registreeritud paarisuhte partner;
- elukaaslane;
- alla 18-aastane vallaline laps, kes on Soomes elava isiku ülalpidamisel;
- hooldaja, kui Soomes elav isik on alla 18-aastane.

** Elamisloa antakse välja Soomes, juhul kui:

- taotleja oleks saanud loa ka välisriigis taotlemise korral ja

Lisad on koostanud:

POINTTI – Maahanmuuttajat työvoimaksi Etelä-Savossa – ESR hankkeessa Mikkeli 2010. (ESRi projekt POINTTI – immigrandid töajõuks Lõuna-Savos. Mikkeli, 2010.)

LISA 5. KUI TULED VÄLISMAALT HÄMEENLINNA ELAMA. Meelespea

ELAMISLUBA VÕI REGISTREERIMINE?

Põhjamaade ja ELi kodanikud ei vaja elamisluba.

Põhjamaade kodanikud peavad end registreerima magistraadis (kui viibivad Soomes kauem kui 6 kuud).

ELi kodanikud peavad end pärast seda, kui on viibinud Soomes kauem kui 3 kuud, registreerima migratsiooniameti (Maahanmuuttovirasto) teenindusbüroos.

ELi mittekuuluvast riigist Soome saabuv immigrant vajab elamisluba.

Lubade ja registreerimistega tegeleb migratsiooniamet (Maahanmuuttovirasto).

- Võta asjaajamisele alati kaasa pass või Euroopa isikutunnistus, elamisluba ja muud tõendid!

1. KUI OLED ELI/EMP KODANIK JA VIIBID SOOMES KAUEM KUI 3 KUUD, REGISTREERI END MIGRATSIOONIAMETIS (MAAHANMUUTTOVIRASTO).

Immigratsiooniamet

- 029 541 9600
- www.migri.fi
- enterfinland.fi

Täida vorm

- ELi kodaniku elamisõiguse registreerimine (tasuline);
- ELi kodaniku pereliige, kes ei ole ELi või mõne sellega võrdsustatava riigi kodanik, peab taotlema elamiskaarti (tasuline).

Elamisõigus registreeritakse siis, kui:

- sul on töökoht või sa tegutsed FIE-na või
- sul on piisavalt rahalisi vahendeid ja haigekassakaart või
- sind on mingisse õppeasutusse vastu võetud ja sul on piisav sissetulek või
- sul on pereliige Soomes.

2. REGISTREERI END MAGISTRAADIS

Võta magistraati kaasa sünni-, abielu-, lahutus- ja hooldusõiguse tõendid, mis on tõlgitud soome keelde ja kinnitatud apostilliga.

Birger Jaarlinkatu 13

- 029 553 9361

Avatud E–R kl 8.00–16.15

Täida vorm

- välismaalase registreerimise teatis;
- kolimisteatis.

Pärast registreerumist saad isikukoodi. Kontrolli, kas sul on õigus saada kodusvõlakoodi (kotikuntamerkinä) või mitte.

3. KUI KÄID TÖÖL, PEAD MAKSUAMETIST VÕTMA TULUMAKSUKAARDI

Võta Maksuametisse kaasa magistraadist saadud isikukood.

Lukiokatu 26

- **020 612 000**
- **www.vero.fi**

Avatud E–R kl 9.00–16.15

Täida vorm

- tuluaikmaksukaardi (lähdeverokortti) saamiseks (kui töötad vähem kui 6 kuud);
- tulumaksukaardi (verokortti) saamiseks (kui töötad üle 6 kuu).

4. KONTROLI KELAST, KAS SUL ON ÕIGUS SOOME SOTSIAALSELE KAITSELE

Rauhankatu 1

- **020 634 0200**

Avatud E kl 9.00–17.00,
T–R kl 9.00–16.00

Täida vorm Y77

- taotlus Soome elamisõiguse sotsiaalse kaitse saamiseks.

5. TÖÖ JA KOOLITUSE SAAMISEKS REGISTREERI END TÖÖ- JA ETTEVÕTLUSBÜROOS

Saaristenkatu 3

- **0295 041 441**

Avatud E–R kl 9.00–15.45

Kui registreerid end töötajaks, on sul õigus saada töövahendusteenuseid ja teavet koolitusvõimaluste kohta Soomes.

6. AVA PANGAKONTO

Võta panka kaasa pass ja isikukood. Osades pankades nõutakse fotoga dokumenti (isikutunnistus), mida väljastab kohalik politsei. Soomes on näiteks sellised pangad nagu Nordea, Sampo ja Osuuspankki.

7. KORTERI VÕID SAADA AVALDUSE ALUSEL

Hämeenlinnan Asunnot Oy VVO

Raatihuoneenkatu 7

- **0362 5161**
- **www.hameenlinna.fi/Palvelut/Asuminen-ja-ymparisto/Asumisen-palvelut/Vuokra-asunnot/**

TEAVET TEENUSTE JA SOOME ÜHISKONNA KOHTA ERINEVATES KEELTES:

- **www.infopankki.fi**
- **kansalaisneuvonta.fi**
- **www.lifeinfinland.fi**
- **www.intofinland.fi**

ABI JA NÕUANDEID SOOME ELAMA ASUMISEGA SEOTUD KÜSIMUSTES SAAD

LINNA ÜLDTEENINDUSPUNKTIST KASTELLI

Palokunnankatu 16

• **050 304 5472**

Tarkista aukioloajat ja opastuskielet
www-sivuilta:

• **[www.hameenlinna.fi/
maahanmuutto](http://www.hameenlinna.fi/maahanmuutto)**

PAGULASTE VASTUVÕTT

(pagulased, varjupaigataotlejad,
ingerisoomlastest tagasipöördunud)

Kastelli, Palokunnankatu 16

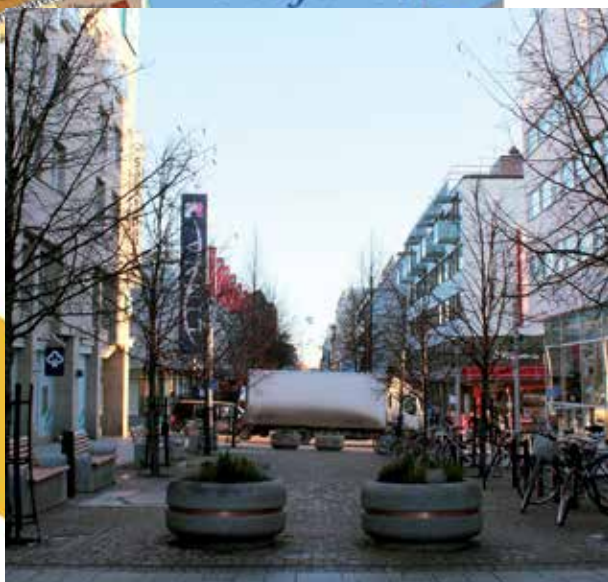
Valveaeg kolmapäeviti 13.00–15.30

• **036 212 815**

Hämeenlinna keskuse plaan

Numbrid soome keeles

Numbritega	Sõnadega
0	nolla
1	yksi
2	kaksi
3	kolme
4	neljä
5	viisi
6	kuusi
7	seitsemän
8	kahdeksan
9	yhdeksän
10	kymmenen
11	yksitoista
12	kaksitoista
13	kolmetoista
14	neljätoista
15	viisitoista
16	kuusitoista
17	seitsemäntoista
18	kahdeksantoista
19	yhdeksäntoista
20	kaksikymmentä
30	kolmekymmentä
40	neljäkymmentä
50	viisikymmentä
60	kuusikymmentä
70	seitsemänkymmentä
80	kahdeksänkymmentä
90	yhdeksänkymmentä
100	sata
101	satayksi
1000	tuhat

Tähtsaid telefoninumbreid

Kiirabi, politsei, tuletõrje
Linna üldnumber
Takso
Tasuline infotelefon

112
+3583 6211
+358 3106 2500
020 202 või 010 0100
või 118

Maanteeteenused
Rongide sõiduplaanid
Lennuplaanid
Busside sõiduplaanid

0200 8080
www.vr.fi
www.finnavia.fi
www.matkahuolto.fi

Krediit- ja pangakaardi kaotamiseks korral

American Express
Diners Club
Visa, Euro Card või Mastercard
Pangakaart

080 011 4646
080 095 555
080 012 400
020 333

Oma riigi esinduse telefoninumbri saad infotelefonilt või välisministeeriumi koduleheküljelt www.formin.fi.

Minu esinduse number:

Toimetanud: Maahanmuuttoinfo-hanke (ESR) (Immigratsiooniinfo projekt (ESR))
Kujundus ja küljendus: Mari Villanen / Pisama Art
Fotod: Luiza Lehtinen

KUMPPANUUSTALO

Kirjastokatu 1,
• 036 212 560

Õpi soome keelt – Learn Finnish

Leia meelepärane tegevus –

Find out what's happening

Kas vajad ruume rühmategevuseks? –

Do you need place for group activities?

Tere tulemast – Welcome!

